

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, november 5.

Magyar jogok.

Megfújta a miniszterelnök a harci riadót és sikerült is harczba szállítania az egész ellenzékét. A mit eddig egyetlen egy kormányának sem sikerült elérnie, avval dicsekedhetik most a Tisza miniszterium: létrehozta az egyetértést az ellenzék különböző pártjai közt.

Már ez maga érdemes az elismerésre. Még érdemesebb azonban az elismerésre az, a mivel Tisza gróf a szabadelvű pártban indokolta a házszabályrevíziót.

Elítélte az obstrukciót, de nem föltétlenül, mert a mi speciális viszonyaink közepette képzelhetőnek tartott olyan helyzetet, a mikor erre az ultima ratióra szorultunk.

Olyan nyíltság ez, a melyet lehetetlen igaz elismeréssel nem honorálunk.

Elítélte a parlamenti tárgyalások mai, kissé, sőt talán nagyon is eldurvult hangját. Ez is elismerésre méltó őszinteség, a melyet a kormánypárt is magára vehet egész joggal legalább annyira, mint az ellenzék.

Az is szinigazság, hogy a költségvetés vitája tulságosan sok időt rabol el a parlament munkájából s ezen valahogyan segíteni kell.

Csak a segítség módjában téved a miniszterelnök egy kevéssé. Tüzzel-vassal akar gyógyítani. Helyes. De a tüzzel ne égesse a nemzeti ellenállás utolsó erős

bástyáit, a vasból pedig ne szájkosarat készítsen. Adjon tüzet saját párthívei lelkébe, a vasból pedig kardot kovácsoljon a nemzeti jogok védelmére.

Akkor nem fog sobasem előállni az a helyzet, hogy a parlamenti gépezet felmondja a szolgálatot. Főlöszleg lesz az obstrukció, mert a többség ilyen kényszereszköz nélkül is, önszántából fog hajolni a nemzeti reformok felé. A kormánypárt nem fog erőszakhoz nyulni s nem fogja ezzel a végső elkeseredés néha inparlamentáris kitöréseit fölfakasztani. És a költségvetés vitája elé sem fog senki akadályokat gördíteni.

Csodálatos, hogy eddig évtizedeken át tudtak kormányozni ezekkel a házszabályokkal olyan népszerűtlen miniszterelnökök is, mint Tisza Kálmán. Hogy mondhatja a fia, hogy ezekkel a házszabályokkal nem lehet kormányozni? Mondja ugy, hogy nem tud kormányozni.

Ez a valóság

Ma áldásos a reformok utáni vágy ugy közgazdasági, mint közjogi téren. Tisza gróf jobban ellenzi mind a kettőt, mint bármelyik elődje. Ezért van erősebb ellenzéke (saját pártjában is), mint bármelyik elődjének.

Szem elől téveszti Tisza azt, amire Kossuth nagyon helyesen mutat rá: hogy nekünk magyar jogokat is kell védenünk. A francia, az angol soha se kénytelen védeni francziáságát, angolságát, de a mi magyarságunk a küzdelmek hevében kénytelen erősödni, nagyra növekedni.

Ez a védekezés pedig a mai parla-

menti rendszer mellett fölötte illuzórius. Mit reméljünk egy örökös állandóan többséggé fagyott tömegetől, a mely lelkesedéssel utasítja el az ellenzék nemzeti programját, aztán lelkesedéssel beveszi ugyanazt saját programjába s épp oly lelkesedéssel le is alkuszik belőle annyit, a mennyit éppen fölülről parancsolnak?

Bölcse, előrelátóan mondotta ki tehát az ellenzék, hogy a mai házszabályok revíziójába csak akkor megy bele, ha egyidejűleg a parlamenti reform is megtörténik.

Legyen szigor: de ne lehessen azt a szigor a magyar jogok ellen használni.

Legyen rend; de abban a rendben csak a magyar jogok érvényesülhessenek.

Legyen gyors tárgyalás; de ott csak a magyar jogok támogatását, erősítését lehessen siettetni.

Erre pedig az szükséges, hogy a parlamentben a magyar nemzet akarata nyilatkozhatik meg szabadon. Engedjen föl a liberális jég s foglalja el a helyét a nemzeti haladás pezsdülő tavasza s ne lehessen azt kiüzni sem alulról, sem fölülről.

Addig — nem férfi, a ki kiütteti kezéből a kardot. Ha veszélyes fegyver, az ellenség számára veszélyes. Mi pedig még dicsekedhetünk nem egy legyőzni való veszélyes ellenséggel, akik legyőzésére fegyvert kell készen tartanunk.

Dr K. A.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Amszterdami képek.

Irta: Dr. Krüger Aladár.

I. Amszterdam népe.

Egy óra tájban ér a kölni vasut a német határállomásra, Clevebe s amint elérik a legközelebbi hollandiai nagyobb állomást, Nymegent, megütközéssel látjuk, hogy azóta éppen háromnegyed órával visszafelé mentünk, lévén a hollandus órán egynegyed egy.

Ennek oka nem más, mint hogy a hollandok, talán a németek iránti ellenszenvből, nem a közép-európai időt fogadták el, a mely szomszédságukban, a német birodalomban is érvényes, hanem inkább csatlakoztak az angolokhoz s vasutjaik menetrendjét csak azért is a messzi greenwichi délkör ideje szerint számítják. Persze, hogy ez meg absolute nem felel meg a hollandiai viszonyok s az egész országban csak azért is félórával előbbre vannak az összes órák a vasutiaknál. Van azonban a dolognak egy

haszna: Hollandiában emberemlékezet óta vasutról le nem késett senki. Be jó dolog is lehet arrafelé lustának lenni!

Egyébként azonban fűgék a vasutak. Aránylag igen rövid vonatokat állítanak össze s azok meglehetősen sebességgel iramlanak tova. A kocsik nemcsak sebes haladásban, hanem kényelem és csinoság dolgában is messzire fölmulják ugy a porosz, mint az osztrák vasutakat s hozzájuk a közelből csak a MÁV. és a bajor államvasutak kocsijai foghatók. Kényelem dolgában annyira mennek a németalföldiek, hogy minden valamirevaló állomáson a kiszálló helyeken a vágányok közti részt feltöltik kocsikerék magasságyára. A vasutról leszálló közönség nem kénytelen így a lépesőkön lefelé kapaszkodni s esetleg lepottyanni (rendes látvány nagyobb állomásainkon), hanem olyan biztosan, egyenesen lép ki a kocsiból, mintha egyik szobából a másikba menne.

Egy kellemetlen oldala van a hollandiai vasutakon való utazásnak: az örökös ajtócsapkodás. A mint egy állomásra érünk, a kalauz

szélsebesen végig rohan a kocsik előtt, kinyitja az ajtókat s érthetetlenül hadarva bekiáltja az állomás nevét. Egy percz mulva megint végigfut a vonat oldalán s teljes erővel bevágja az ajtókat, hogy csak ugy zug belé az ember füle. Eleinte érdekes újdonság, de szután nagyon megelégti a külföldi utas, különösen a magyar, a ki hozzászokott a mi kocsijainkon az alváshoz.

Még egy dologhoz szokunk mi hozzá a magyar utakon, a mit Hollandiában nagyon nehezen nélkülözünk: az evéshez. Ritka az a nagyobb hollandiai állomás, ameyen ebédet kapni s ott is csak a hollandus ebéd-időben: este 6 órakor ehetel tisztességes ebédet. A ki ezt nem tudja, ugy járhat mint én: elindultam Kölnből korán reggel s egészen délután 5 óráig (vagyis kölni idő szerint 6-ig), Amszterdámba érkezésemig egyetlen falatot sem ettem. Persze hogy Amszterdámban csillagokat láttam aztán az égen, pedig borult volt keletől nyugatig s szakadt az eső, mintha öntötték volna.

Az eső dacára a város nyujtotta első benyomás kellemes volt. A mint a legelső valamire-

Női férfi és gyermek cipők, férfi, halina és fiu csizmák, galocsnik óriási választékban. Uri és fiu nyulszőr, lóden és Plüsch kalapok, és sapkák. Bőr, bélelt, és kötött kesztyűk, fehér és színes uri ingek, plüsch és flanel takarók, jäger és marinó alsó ingek, nadrágok, harisnyák, gamáslik, lábszárvédők, s még számtalan czikkek. Oriási választékban, mélyen leszállított árak mellett.

Fábry Testvérek

ÁRUHÁZA, Fő-utca

Ajánlja az őszi és téli idényre érkezett újdonságait FELTÜNŐ OLCsó ÁRAK mellett.

A helyzet.

Budapest, 1904. nov. 5.

A függetlenségi pártnak mára az volt a terve, hogy lefözi Tisza Istvánt és daczára annak, hogy mára tüzték ki az indítványt tárgyalásra, megmutatják, hogy mégis csak hétfőre marad; egyszerűen kihúzzák a Rábaszabályozásról szóló törvényjavaslat tárgyalását az ülés végéig. A mai nap is így indult és délben mikor tudósításunkat a Ház üléséről zártuk, a 4. § ról folyt a névszerinti szavazás. Mialatt a szavazás folyt, gróf Apponyi Albert felkereste Kossuth Ferenczet és megkérte, hogy tegye neki lehetővé ma a felszólalást és határozati javaslatának benyújtását, mert el kell utaznia. Kossuthék méltányolták Apponyi kérését és így történik majd, hogy a párt a további pontokhoz nem szól és nem kér névszerinti szavazásokat. Ilyenformán lehetséges, hogy a szünet után rákerül a sor a Tisza indítványára és Apponyi szól hozzá, mint első. A továbbiak tekintetében arról értesülünk, hogy a függetlenségi párt a német szerződés tárgyában határozati javaslatot fogadott el, mely a németeket felvilágosítja, hogy nem a függetlenségi párton mult, ha parlamentáris akadályokat gördítenek a szerződés törvényes elintézésére. A határozati javaslatot Polónyi Géza fogalmazta és a párt valamennyi tagja írta alá. A határozatot ma este fogják nyilvánosságra hozni. Ma este egyetlen pártnak sincs értekezlete, ellenben hétfőn este valamennyi párt ismét értekezletet tart.

Az „Egyetértés“ Kossuth Ferenczhez.

Az „Egyetértés“ szerkesztősége a következő levelet intézte Kossuth Ferenczhez:

Annak a szorosabb természetű kapcsolatnak, amely az „Egyetértés“ és t. pártelnök ur között többször és legutóbb is fennállott, a mai

nappal — őszinte sajnálatunkra — végeszakad.

Méltóztatik tudni, hogy az „Egyetértés“ harmincznyolcz éves fennállása óta egyetlen egy perczig sem volt hivatalos organuma semmiféle pártnak és méltóztatik tudni kétségtelenül azt is, hogy lapunk mindenha nemcsak abszolút önzetlenséggel szolgálta a függetlenségi eszmét, hanem töle telhető anyagi áldozatot is hozott a nagy eszme érdekében.

Ennek a tökéletes függetlenségnek a tudatában követték nagynevű elődeink és követjük mi tántoríthatatlan meggyőződésünket, a mely sokszor eltért a t. párt meggyőződésétől és különösképp a taktikájától.

A nemzeti szabadságért vivandó nagy harc közszóben állunk. Ebben a harcban nem szabad, hogy feszélyezzen bennünket semmi, amint hogy másrésztől mi sem akarjuk feszélyezni a pártot. A magunk utján akarunk haladni, a magunk meggyőződését kívánjuk követni épp úgy, amint igen tisztelt Elnök ur a saját meggyőződésének szilárd szikláján meg kíván maradni. Nem akarhatjuk, hogy a most elkövetkezendő nagy háboruban a tisztelt közönségben félreértés támadhasson és hogy azt a szélső ellenzékiiséget, melyet a mostani körülmények közt kifejtendőnek tartunk, a t. párt magatartásának tekintsék.

Igen tisztelt Pártelnök ur határozott kívánsága és saját akciónk szabadsága parancsolja ennél fogva, hogy az a szorosabb természetű kapcsolat, amely lapunk és t. Elnök ur közt utóbb is fennállott, megszűnjék. Kedves és megtisztelő ránk nézve t. Elnök ur szíves ígérete, hogy a jövőben is, alkalomadtán föl fogja keresni lapunkat cikkkeivel. Lehet, hogy nem sokára ismét egy uton járhatunk. Addig is mindenképen egy cél felé törekszünk: a függetlenség kivívásának szent célja felé.

Budapest, 1904. november 4-én.

Az Egyetértés szerkesztősége.

Nemzetiségi alapon álló kereskedelmi társaságok alapítása tilos.

Az újvidéki szerb keresk. egyesület mint szövetséget az általános gazdasági hivatáson kívül még feladatátül tüzte ki saját tagjainak, kik csak szerb testületek, egyesületek és intézmények, vagy szerb nők és férfiak lehetnek, anyagi segélyezé-

sét a szerb ifjuság minél szakszerűbb nevelését szerb könyvek kiadását, tönkrement tagok felsegítését, szaklapok kiadását s ehhez a szerkesztőbizottság kirendelését és egyleti czélokra szánt hagyatékok és letétek elfogadását is. A cég bejegyzésének közzétételét a cégbiztos abból az okból, hogy a szervezetet a törvényben meghatározott kereteken túl meg nem engedett czélokat kíván szolgálni alapszabályai értelmében, megtagadta, mire az újvidéki törvényszék a szervezetet feloszlatta. A szegedi ítélőtábla az elsőbíróság végzését helybenhagyta, oly értelemben, hogy a „Szerb kereskedelmi egyesület, mint szervezet Újvidéken“ cégnek nem a feloszlata mondatik ki és az ebből kifolyóan szükséges további eljárás rendeltetik el, hanem ennek a cégnek a bejegyzése tagadtatik meg, mert a tisztán és kizárólag anyagi, gazdasági érdekek jogrendjét szabályozó K. T.-nek szel-leme egyáltalában kizárja, hogy kereskedelmi társaságok nemzetiségi alapon keletkezessenek és folytathassák működésüket. már pedig ebből a szempontból a betervezett alapszabályoknak számos rendelkezésére, sőt már maga a bejegyzettni kért cég szövegében előforduló „szerb“ jelző is a szervezetet célja tekintetében félreértésekre szolgáltathat alapot. A Kuria a napokban a határozat ellen beadott felfolyamodást hivatalból visszautasította.

Uj képviselő.

A gyergyószentmiklósi kerületben a kormánypárti Lázár János főszolgabíróval szemben Sümegi Vilmost választották meg képviselőnek. A választás tegnapelőtt este 8 órakor nyert befejezést és pedig úgy, hogy Sümegi 693, Lázár 517 szavazatot s így Sümegi 176 szöbbséget kapott.

ORSZÁGGYÜLÉS.**A képviselőház ülése.**

Budapest, nov. 5.

A folyosón zsi bong az élet. Mindenki várja a mai nap kimagasló eseményét a revíziósvita megkezdését.

való ellátást ígérő vendéglőben a párolgó ebéd előtt ültem s a hidegben izzadó üvegtáblákon át az utcára néztem: egyszerre ithon éreztem magamat Magyarországon. Mennyi szép leány! Németországban szinte elszökik az ember a szép női arczoktól, míg itt minden lépten-nyomon egy-egy fess asszony, csinos leány siet el előttem. Idáig való utamban a holland síkságon a rengő buzavetés közt melán forgó szélmalomok az én édes Alföldemet, most az amszterdami nők az Alföld legszebb virágait juttatják eszembe — ebben a városban érdemes lesz hosszabb időt tölteni.

Véletlenül vendégszerető uri emberek vendége lettem, Serbrock plébános és Hendrik segédlelkész láttak vendégül. Házigazdám a hollandus nyelven kívül még a németet és francziát is törték, de kegyetlenül. Sebaj, legalább röviden fejezték ki magukat, pl. a kínálást spártai egyszerűséggel így intézték el:

- Essen Sie!
- Trinken Sie!
- Rauchen Sie! — sőt:
- Nehmen Sie Setz!

A tört némettség alatt azonban egyenes hollandi, majd nem azt mondtam, hogy magyaros vendégszeretet rejtőzött. Olyan figyelemmel vettek körül, hogy igazán szinte elresteltem

magamat miatta. Amellett megtudtam tőlük néhány olyan adatot, amit idegen ember hónapok alatt vesz észre.

Jó ajánló levelem volt magyarságom, német nevem daczára. A holland szabadságszerető nép — »Holland is a Freisch Volk,« mondta Serbrock ur az ő németiségével — s a németet épp oly kevésbé szereti, mint a magyar. A hollandnál a német neve »muff«; Hendrik herczegre, a királynő férjére is vállvonogatva mondják, hogy az csak egy mecklenburgi »muff«, kár neki »ons Wilhelmina,« a »mi Vilmaéskánk.«

Megható az a gyöngédség, amelylyel a hollandus az ő királynőjéről beszél. Kemény, a tenger hullámainak zajához szokott hangja mélyen ellágyul, ha a kis »ons Wilhelmina« jön szóba. Feláldozná érte életét, véréit, sőt legdrágább kincsét: pénzt is; mintha csak a XVIII. század derekából beszélne egy lelkes magyar nemes...

Pedig máskülönb magába zárkózott, morgorva nép a hollandus férfi, különösen a városi. Megérzik rajta a tenger egyhangúsága, rideg levegője. Mintha a legegyszerűtlenebb osztályra lépett volna a nőekkel: a hollandus nőnek jutott a tenger szépsége, üdesége, a férfiaknak a tenger vadsága, zordonsága. El-elezttem

a Prinz Hendrik-Kadén, a Damon, egy-egy vén tengerészt, a mint hajója mellett állva, kis pipájából fujta a füstöt szép fővárosa felé. Ideálja a férfiúi rutságnak kiálló pofacsontjaival, marcsona arczkifejezésével. Hogyan szerethetnek azok a gyönyörű aranyzóke, sőt néha egészen ezüstszóke nők ilyen csuf férfiakat?

Ugy, hogy nem ismernek mást. A hollandus szorgalmasan megtanul németül, francziául, angolul, hadd beszélhessen az egész világgal. De az asszonyát bölesen óvja minden nyelvtudománytól, az ugyan meg nem szólal másként, mint hollandul. Már pedig arra tud példát a história, hogy egy férfi megnémult egy szép leány látására; de hogy egy szép asszony szemére hollandusul peregen a magyar nyelv, arra még Amszterdamban sem volt eddig kázus. Sajnos, annyira nem vittem a holland nyelvben, hogy megkérdezhettem volna a bájos kis németalföldi szószkékétől: mit szólnak mindezekhez ők?

Nemzeti viseletről (a szépségen kívül) természetesen Amszterdamban szó sem lehet. Az országban is mindenfelé hódít a franczia divat, a nemzeti viselet a fríz vidékekre és a szigetekre szorul. Érdekes, hogy épen Amszterdám közvetlen közelében, Marken sziget lakóinál maradt fenn a legszebb népviselet. Bő szoknya,

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknel, lélegzőszervek hurutos bajainál** ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen **lábbadozóknál** influenza után ajánlatik. Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg az alanti czéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc)

480.

De a teremben a Rábaszakértők nem engedik a jussukat és 1 órákor még mindig a Rábáról folyik a vita és a névszerinti szavazás, amelynek ivén *Apponyi* Albert neve is rajta van.

De *Apponyi*, úgy látszik, megunt a sok névszerintit és kiakarta töröltetni a nevét a szavazást kérő ivről. Csak nagynehezen tudták lebeszélni *Kaas Ivor* és *Rakovszky*.

A folyosó nem olyan beszédes, mint máskor.

A képviselők a teremben várják türelmetlenül. Végre 1 órákor *Kossuth* megkezdte beszédét.

*

Az ülés lefolyásáról részletes tudósításunk a következő:

Elnök: *Feilitzsch* Arthur báró.

Bejelenti a Háznak, hogy *Veszter Imre* összeférhetlensége ügyében felmentő ítéletet hozott.

Következik a

Rábaszakabályozásról

szóló törvényjavaslat részletes tárgyalásának folytatása.

Az 1. 2. 3. szakaszt változatlanul elfogadták.

A 4. szakasznál

Rakovszky István: Kéri újból határozati javaslatának elfogadását, amely szerint a költségek ne az érdekelteket, hanem az államot terheljék!

Bolgár Ferencz: Személyes kérdés címén szól, *Batthyány* Tivadar tegnapi beszédében szövegre azt mondta, hogy hazá beszél, mert csak a kerületbe tartozó 7 községnek a terhek alól való felmentését kéri. Szó az egész Fertő vidéket ki akarja vétetni az érdekeltségéből, de az természetes, hogy első sorban a saját kerüle érdekeit védi. A többiek érdekeit nem ismeri.

Az inkonzekvenzia vádjára csak azt jegyzi meg, hogy szó a katonai program miatt lépett ki a szabadelvű pártból. De a mostani kormány katonai programja teljesen kielégíti. Az inkonzekvenzia vádját visszahá-

ritja *Batthyány* Tivadarra és felsorolja, hogy *Batthyány* hányszor változtatta nézetét.

Kubik Béla: Visszautasítja *Bolgár* azon vádjait, hogy a függetlenségi párt szintén nézet változtatás hibájába esett. Az mindig jó és helyes, ha valaki belátja tévedését és siet jóvá tenni azt. (Zajos helyeslés a szélső baloldalon.)

Batthyány Tivadar gróf azt feleli, hogy ő azért mondotta *Bolgárt* következetlennek, mert tavaly nyáron, mikor *Tiszának* a házszabályok revíziójára vonatkozó terve legelőször nyilvánossá vált a Nagy Ferencz lakásán tartott értekezleten, *Bolgár* felháborodással nyilatkozott *Tisza* tervéről, most pedig ugyanazt a tervet pártolja. Ami pedig azt illeti, hogy a szóló háromszor is kilépett már a szabadelvűpártból, erre az a felelete, hogy ő mindannyiszor kilépett minden pártból, amelyhez tartozik, ha a párt eljárását nem helyesli s nem bujkál és töpreng egy pártban sem, amelyeknek eljárását nem helyesli. (Taps a baloldalon.)

Rakovszky István: Beszéljünk egyszer már a tisztesség nevében!

Batthyány Tivadar gróf felháborodott *Tiszának* egy terve miatt 1903. június havában, akkor nem támogathatja ugyanazt a tervet 1904. novemberben, mint ahogyan *Bolgár* támogatja. (Zajos éljenzés a baloldalon.)

Belitska Béni is személyes kérdésben szólalt fel, őt a minap félreértette *Batthyány* gróf, mert ő nem mondotta, hogy *Batthyány* hazabeszélt.

Bolgár Ferencz: Ismételten felszólal, nem érti, mi szüksége volt *Batthyánnak* az imént előadott nagy mosakodására. (Nagy zaj a baloldalon.)

Felkiáltások balról: Ni a renegát!

Bolgár Ferencz: Ugyan kérem nem zseniroz az ilyen gyerekes közbeszólás. (Nagy zaj a baloldalon.) Ami *Tisza* házszabálymódosítási tervét illeti, a Nagy Ferencz lakásán tartott értekezleten, melyen ő is jelen volt, e tárgyról szó sem esett, mint tanukra hivatkozik a jelen volt nemzeti párti képviselőkre is. Azt hiszi *Batthyány* maga se tudja, mert lépett ki a szabadelvűpártból.

Batthyány Tivadar gróf kijelenti, hogy neki semmi mosakodásra nem volt szüksége, de kénytelen volt a szabadelvűpártból való kilépését megokolni, ha már szóba hozta ezt

Bolgár. Különben emlékezteti *Bolgárt* arra, hogy egy összejövetele, bár nem tudja már, hogy Nagy Ferencz lakásán volt e, igen nagy izgalomban, nagy indignálódással tárgyalták már a mult év nyarán *Tiszának* a házszabályok módosítására vonatkozó tervét.

Tallán Béla földmivélsügyi miniszter: A javaslatához szól s kijelenti, hogy az állam figyelmbe vette az érdekeltség minden kívánságát és azért kéri a Házat mellőzze *Rakovszky* határozati javaslatát s fogadja el a szakaszt változatlanul. (Helyeslés jobbfelől.)

Elnök: Szavazás alá bocsátja a szakaszt, de mivel husznál többen névszerinti szavazást kértek, azt elrendeli.

Szünet után.

Megejtik a névszerinti szavazást. »D« betűnél kezdődik.

A szavazás eredménye 455 képviselő közül igennel szavazott 151, nemmel 57. A szakaszt 91 többséggel elfogadták.

Az ötödik szakaszt változatlanul elfogadták.

A képviselőház ezután egészben elfogadta a Rába szabályozásról szóló törvényjavaslatot.

A vihar.

Ezután a házszabályrevízióra tértek át.

Kossuth Ferencz tiltakozik a revízió ellen. A házszabályokat a királynak sincs joga megváltoztatni. Kijelenti, hogy az ellenzék a miniszter indítványa ellen mindent elkövet. Nyílt, becsületes obstrukciót fognak csinálni, mert nem engedik, hogy így lehetlenné tegyék az ellenzék hazafias törekvéseit. Végül kéri a kormány-elnököt, hogy mondjon le a házszabályok módosításáról. Határozati javaslatot nyújt be.

Gróf Tisza István reflektál *Kossuth* beszédére, de beszéde elején mindjárt egymást érik a közbeszólások.

Polónyi Géza, *Bakonyi* Samu, *Rákosi* Viktor hevesen közbeszólnak.

Tisza István gr.: a mostani jelenetek is bizonyítják, hogy szükség van revízióra.

Zaj. *Graniczár!* közbekiáltások.

Tisza István gróf: Az ország érdeke kívánja, hogy ügyek rendes mederben tárgyalhatók legyenek. Győz, vagy bukik, de kitar a javaslat mellett. A nemzet jogait megvédi a többséggel.

Oriási zaj kísérte a miniszterelnök beszédét.

testhez álló mellényke s a mi a legérdekesebb, a mi irtalmas nővéreink «kornetjére» emlékeztető, két oldalt elálló fejrevaló a nők nemzeti öltözéke; a férfiaké fekete kabát, sötétkék térdnadrág, harisnya és csattos félcipő.

A térdnadrág, harisnya és félcipő igen gyakran feltűnik *Amszterdam* utcáin is; azok viselik, a kirkóit legkevésbé gondolnók: a kath. papok. A reverenda *Hollandiában* csak házi viseletük a papoknak. Utcáin idegen ember előtt rendkívül feltűnő viseletben járnak: az előbb említett csattos fekete félcipőben, fekete harisnyában s fekete térdnadrágban, a melyet térdigérő fekete szalonkabát főd. Kalapjuk is feltűnik széles karimájával.

Uniformisnál tartva, miről emlékezhethetnek meg inkább, mint a katonaságról?

Mikor *hollandiai* ismerőseim előtt szóba hoztam a honvédelem kérdését, kedélyesen legyintettek a kezükkel.

— Csekélység. *Hollandia* nem hadakozik. Ugyan ki bántaná a mi *Vilmáskánkat*?

Ebben bizakodva, a *hollandusok* nem is sokat törődnek a katonáikkal. Nálunk egy jól szervezett tűzoltóság is harcizasabb megjelenésű, mint a németalföldi katonaság. Kötelező az egy évi szolgálat, csak az altisztek szolgálnak tovább, ha akarnak. A szolgálat a 20-ik évben kezdődik;

ezért, de meg az északi népek lassabb fejlődése miatt is olyan csupaszbéjú, tejfeles száju hadserege van *Vilma* királynőnek, mintha országa bájos hajadonai védelmeznék a *holland* hazát. A huszárságnak sötétkék az egyenruhája s olyanféle sapkájuk van, mint nálunk a mi 48-as öreg honvédeknek. A gyalogság szintén sötétkék pantallóval és bluzzal, de fején kis francziás képvél rukkol ki. Az egész azt a benyomást kelti az emberben, mintha ezek csak katonásdit játszanának.

Jellemző, hogy a legénység szolgálaton kívül nem hord olaltgyvert s láttam a királyi palota, a *Paleis* előtt a szolgálattevő tisztet, a mint irigyelendő flegmával szemlélte a legelőkelőbb világ sürgést-forgást, oldalán piros szolgálati övvel, de — kard nélkül.

Megmutattam utitársammal, *Vidovich* Béla főreáliskolai tanárral együtt *hollandi* ismerőseim előtt, hogyan teljesíti az őrszolgálatot a *budapesti* királyi palota előtt a kettős őrség. Milyen feszesen jár fordul és tiszteleg a két magyar baka. A két derék pap összecsapta a kezét.

— De hisz azok a magyarok nagyvoa haragos katonák lehetnek

— Hát biz azok nem is szoktak tréfálni.

Van még egy érdekes hadserege *Vilma* királynőnek: a vasuti őrszennyok. Ne tessék ne-

vetni, *Hollandiában* az őrházaknak legalább fele előtt asszony üdvözlí az elrobogó vonatot. Fején alacsony, fekete viaszos vászonnal bevont czilinder, aztán piros nyakravaló, fekete köpeny és szoknya. Egész önérettet állanak az őrház előtt, mintha azt híretnék, hogy *Hollandiában* nemcsak a koronát, de a kalapot is asszonyok viselik. A kalapra különös gondot is fordít a *hollandus* nő. Lépést tart a legelső párisi divattal s *Amszterdam* utcáin tanulmányozni érdmes a legujabb izlést. Gondot fordítanak fejükre azok is, a kik nálunk tudvalevőleg éppen nem adnak irányt a divatnak: a szobalányok és az öregasszonyok. A szobalányok (természetesen mind csinosak) hófehér fejkötőcskét hordanak fejük tetején. Összeránczolt, finomra kivasalt csipkéből készült s koszoru alakban kerül a fejre. Kedves, mosolygós kifejezést ad az egész arcznak. Az öregasszonyok fejkötője az egész haját befűdi. Alul arnyos karton, erre fehér gyöngyös csipke borul, az egész kis csipkegallérkában végződik, mely a nyakra és vállra simul.

Ilyenek azok az emberek, a kiknek *Vilma* királynő parancsol. Szelidek, lágyak, mint az uralkodójuk. Ezt az embereket az Isten is arra teremtette, hogy egy bájos fiatal asszony tartsa őket nem szigorú jogára, hanem bájos kicsi — papnca ajatt.

FIGYELEM!

MAGYAR DIVATCSARNOK

Költözködesi idényre. Bulorszővelek, függönyök, szőnyegek, slarrok! Sehol oly nagy választék és olyan bámulatos olcsó árak! Mindennemű rőfös és rövid árak!

20 ctmr. széles gyapju czibelin mtr. 88 kr.

FIGYELEM!

Szent-László-tér, (Kis-piacz)

Saskapu mellett.

Tisztelettel:

MAGYAR DIVATCSARNOK.

A pápa a párbajról.

Ő szentsége, X. Pius pápa mindenkor jelt adja annak, hogy a mai kor bajai iránt élénk érdeke van s mint lelkiismeretes orvos nem késik a bajra rámutatni és az orvoslásra a gyógyszereket éles szemmel kiválogatni. Így nyilatkozott legújabbán a párbajról is.

Alább közöljük a pápa nagyfontosságú nyilatkozatát egész terjedelmében. Ebből különösen az ragadhatja meg a világ figyelmét, hogy Ő szentsége korunknak ezt a barbár kínövését nagyon is figyelmére méltatja s nyíltan és igen jelentősen szándékozik a párbaj ellen állást foglalni.

Az, amit az alábbi pár szóval mondott Ő Szentsége a párbajról, minden szavával fején találja a szöveget s nagy hatással kell hogy legyen a közvéleményre. Még nagyobb hatást kell várnunk a jelzett ünnepélyes állásfoglalástól.

A »Wiener Allgemeine Zeitung« főszerkesztőjét Szeps Gyulát Ő Szentsége X. Pius Pápa október hó 20-án magánkihallgatáson fogadni kegyeskedett. A kihallgatás előtt Ő Szentsége kijelentette, hogy a párbajról egy nagy jelentőségű manifesztumot kíván kiadni (una manifestazione publica di grande importanza.)

»Ma csak annyit mondhatok, hogy a párbaj minden s nem csupán vallási szempontból ostoba és esztelen dolognak (cosa stupida e senza senso) tekintendő, melynek existálása a közép-kor barbár szakában érthető, de manapság már teljesen érthetetlen. Es valójában, mondhatjuk, hogy ma már mindenki azon benső meggyőződéstől át van hatva, hogy a párbaj egy anakronisztikus intézmény, ha ezen belső meggyőződésnek nem is ad kifejezést.

Az igaz, hogy a jelenlegi törvények a becsületet kellőképen nem védik sehol, szükséges volna egy energikus törvényhozási actio, a becsületet kimentő védelmének céljából.

De minden esetben a párbaj, mely a fegyvert bírónak teszi, esztelenség, mert a fegyver vak és süket (perchè la spada è cieca e sorda), és igen sokszor tapasztaltuk, hogy az, kinek igaza volt és a párbajban keresett menedéket, az áldozatul a tett párbaj színhelyén maradt. Meg kell még azt is jegyezni, hogy a politikai pártok jelen küzdelmében, mely napról-napra hevesebbé válik, a gyalázkodás politikai fegyverré lett és eddig még soha oly nagyszámú nyilvános sértegetést és piszkolódást nem látott a világ.

Itt is szükséges lenne törvényhozási actio arra nézve, hogy egy felől azt, ki sért, kötelezzék, hogy bizonyítsa be állítása valóságát — mit ma néha a törvény tilt — más részről ha a sértő bizonyítani nem képes, akkor sujtsa őt a legsúlyosabb büntetés.

Ezzel kapcsolatosan megemlítjük, hogy Alfonz bourboni és ausztria-estei herceg, spanyol infáns, a párbajellenes mozgalom lelkes apostola, nagyváradi látogatása óta számos párbajellenes munka létrejöttére adott impulzust és segítséget. Ezeket a műveket megküldötte Nagyváradra is dr. Hoványi Gyulának és Sávell Kálmánnak.

A rendkívül érdekes munkák a következők: Condanhove Henrik gróf: Der Minotaur der »Ehre.« Ugyanis francziául: Le Minotaure de »l' Honneur.« Traduit par M. Ranneau. Ez a jeles munka tehát a magyarral együtt már

3 nyelven jelent meg. Továbbá: Liepmann Duell und Ehre. Müller Molsch-Ehre. Rudolf Graz. Czernin: Die Duell frage. Franz Percevic: Die Latisfaition, Der freie Student und das Duell.

Az érdekes könyvek közül egyikre másikra még alkalmilag visszatérünk.

A keletázsiai háború.

Port-Arthur végromlás előtt.

Csifu, nov. 4. Port-Arthur csakugyan a végromlás előtt áll. A tegnap ideérkezett menekültek rémes dolgokat beszélnek az oroszok helyzetéről és kétségbeesett halálküzdelméről. A legnagyobb csapás érte az orosz helyőrséget azzal, hogy a municzió a minimumra redukálódott. A löporraktár fölrobbantásával készletük ugyszólván egészen megsemmisült, úgy hogy sokszor a japánok tüzelésére felelni sem tudnak. A városnak nagyobb része lángokban áll. Oltásra, mentésre, lokalizálásra senki sem gondol, de nem is gondolhat, a polgári lakosság halálrettegése leirhatlan Asszonyok, gyermekek sírása és jajveszékése tölti meg a levegőt. Menekülni majdnem lehetetlen. A halál leselkedik minden oldalról, minden perczen valamennyire. A menekültek elbeszélései szerint a helyőrség nagy része igen deprimált hangulatban van. Most már tisztában vannak a katonák az iránt, hogy fölszabadulásra remény nincs. Semmiféle hadsereg nem érkezhetik segítségükre. A halálra jóformán valamennyien el vannak készítve. Stössel tábornok megsebesüléséről a menekültek nem tudnak semmit. Ellenben megerősítik, hogy ismét elsülyedt néhány orosz hajó. Rémes látványt nyújt a város különösen éjszaka, amikor a tűz lángol és iszonyu világosságot vet a házakra. Az ágyuk megszakítás nélkül dörögnek s mindig új meg új tápot adnak a folyton terjedő tűznek. Port Arthur a végítélet előtt áll.

London, nov. 5. A Reuter-ügynökség jelenti Sanghaiból; Port-Arthur ostroma szakadatlanul, egyenlő erővel folyik. A védekezést keményen és határozottan folytatják. A keleti Kekvansantól északra lévő erősséget elfoglalták és az oroszok heves tüzelése daczára, megszállva tartják. A belső védelmi vonalban lévő erősségek 3-án egy puskaporos raktár fölrobbanása következtében elpusztult. Az ostromlók vezettségéi hir szerint rendkívül nagyok. Azt hiszik, hogy az orosz hajóhad még egy kísérletet tesz az elmenekülésre.

London, nov. 5. A Reuter-ügynökség tudósítója a cenzura engedelmével a következő jelentést küldi az ostromról és annak részleteiről. Csak most nyerhetni teljes benyomást a japánok feladatáról. A jelentés leírja, hogy a japánok, hogy kísérletet tegyenek napról-napra és hétről-hétre az orosz állások és erősségek megostromlását, hogy verték őket minduntalan vissza és hogy törtek ismét előre, míg erőfeszítéseiket siker nem koronázta. Ez a siker nem állott arányban az áldozatokkal. A legrosszabb hét augusztus 19-étől 24-ig volt, amelyen a japánok vesztesége 14.000 ember volt. Az orosz fényszórók és fényröppentyük nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy nem tudták megtartani a nehezen elfoglalt futóárkokat. Az oroszok az egész vonalban sötétségben küzdöttek, míg a japánokat folyton a fényszórók világosságban tartották. A japánok augusztus 23-án hajnalban 400 ágyuból heves tüzelést kezdtek az orosz erősség ellen. Az oroszok oly szörnyű shrappnéltűzzel feleltek, a mely a támadókat megtizedelte és 24-én az elfoglalt erősségeken kívül levő völgybe való visszavonulásra kényszerítette. A hat napos támadás eredménye Barnyusan erősség elfoglalása volt, ami lehetővé tette a japánoknak a hegyháton való állásfoglalást. A japánok úgy látszik, nem becsülték eléggé Stössel tábornok ügyességét és a lakosság eltökéltségét. Párhuzamművekkel és árkokkal való támadásokra határozták el magukat visszavert támadásuk és veszteségeik miatt való levetségükben. Szeptember 8-ig az

orosok nap-nap után vissza akarták foglalni Barnyusan erősséget. A japánok hadi cselekhez folyamodtak. Meg nem szállott futóárkokat és kazamattákat használtak fel, melyeket éjjente helyreállítottak, ha nappal elpusztították azokat. Párhuzamos árokrendszert ástak. Az ostrommunkát augusztus 26-tól szeptember 18-ig folytatták.

A Daily Telegraph haditudósítója, a ki egy gőz yachton átrándult Csifuból Port-Arthur alá a nevezetes ostrom megszemlélésére, a november második ostromról a következőket írja a lapjának:

»Egy kínai yachton körülbelül három kilométernyire haladtam az öböl bejáratához, Bár a bombázás egy perczre sem szünetelt, ezekben a perczekben csak az északnyugati erődökre irányult. Reggel négy óra volt. Jachtunk elől a kilátást két hegyhát takarta el, de azért lehetett látni, hogy a belső erődökön túl a város lángokban áll s egy nagy épület gertyaként ég.

Később megtudtam, hogy ez az épület az orosz templom, melynek tornya egy óra mulva összeomlott. Reggel 5 órakor óriási dörgés hallatszott s Port-Arthur felett elsötétedett az ég. Piros lángnyelvek hihetetlen magasságban törtek az ég felé. A puskaporos raktár robbant fel.

Egy perczre félelmetes csend lett. Csakhamar irtózatossá tüzelés hallatszik északnyugatról, keleten pedig a tegnap felállított japán ütegek öntötték rettenetes golyózáporukat a belső erődökre.

Az orosz hajóraj számszerint három csatahajó, négy czirkáló, ebben a perczben mozgolódni kezdett. Amint távcsövemen kivehettem, nyugtalankodtak. A japán bombák elérték a hajókat anélkül, hogy bármit is tehettek volna ellenük. A következő fél órában valóságos zápora omlott a bombáknak a hajórajra. Az egyik hajó — valószínűleg a Retvizán — féloldalra dőlt és lassan süllyedni kezdett. Csakhamar követte sorsát másik kettő, egy czirkáló pedig lángbaborult s a vaslemezek közt égni kezdett minden éghető anyag.

Az oroszok ekkor vehemensen kezdtek tüzelni. Port-Arthur hat kilométer területen füstfelhőkbe borult s a rettenetes zajban úgy látszott, mintha légberepülne. A megmaradt hajók a kikitó bejárata felé igyekeztek, de ebben a pillanatban megjelent a japán hajóhad s nekünk azonnal távozni kellett.

Az orosz hajóhad elhagyja Tangert.

Gibraltár, nov. 5. A Magnificens és Viktoria hirtelen parancsot kaptak, hogy a gibraltári szorosban czirkáljanak. A két hajónak szabadságot legénységét azonnal behívták. A két hajó este tengernek indult. Itt az hírlik, hogy az orosz hajóhad Tangert ma este elhagyja.

Angol sorhajók indulása.

Gibraltár, november 5. Négy angol sorhajó parancsot kapott az azonnal való indulásra. Azt hiszik nyugat felé fognak menni.

A Sahó mente csendes.

Berlin, nov. 4. Mukdenből jelentik a Tageblatt-nak: Az oroszoknak a Sahó mentén levő hadállása egyre jobban erősödik. Az ellenes hadseregek nagy közelsége mellett is egyre kisebbedik a japánok támadásának lehetősége, másrészt pedig az orosz hadseregnek újjászervezése előtt nincsen oka a támadásra. A szakértők tulnyomó része csak tavaszkor várja a döntést. A két spanyol katonai attasé ezért már vissza is utazott Európába és több más attasé valószínűleg követni fogja példáját.

Budapest, nov. 5. (Saj. tud. táv.) Londoni táviratok szerint a japánok abban hagyták egyelőre Port-Arthur támadását. Azt hiszik, hogy a végső küzdelemre készülnek.

Foglalni akartak a városházán.

Ha nem volna az indító oka komoly, ope-
retbe illenék az alábbi dolog, amely a város-
házán történt, egy kis erőszakoskodás révén.

Bordé Ferencz főjegyző azt hitte, ha a Barabás beszámolóján elkövetett erőszakosság si-
mán keresztül ment, meglehet még ilyet más-
kor is kockáztatni. Sokat megenged az a tág
köpeny, amelyet törvénytárgyalásnak, helye-
sebben csürés-csavarásnak hívnak köznyelven
s a melybe sokszor bele lehet burkolódzni.

A főjegyző azonban ezuttal megütötte, ha
nem is a bokáját, de a — zsebét.

A választókról szóló törvény ugyanis vilá-
gosan és csürés-csavarással félre nem magya-
rázható rövidséggel azt mondja, hogy a képvil-
selő választók névjegyzéke ellen beadott feleb-
bezések mellékletül szolgáló okmányok, bizo-
nyítványok bélyeg- és díjmentesen szolgálta-
tandók ki.

Igaz, hogy van Nagyvárad városának egy
szabályrendelete, amely szerint a kiadott ható-
sági bizonyítványok után 2 korona díj illeti a
városi pénztárt. Azonban ez nem vonatkozik
azokra a bizonyítványokra, amelyekre nézve a
törvény díjmentségét állapította meg.

Bordé Ferencz azonban miért ne vette
volna a dolgot másként. Végre is a városhá-
zán sem árt egy kis heccz, különösen ha a
hegyparthoz tartozó városatyát lehet vele —
ugrítani. Ezuttal azonban az illető komolyab-
ban vette a törvényt s nem annyira az ugrás-
hoz, mint az ugratáshoz mutatott kedvet.

De térjünk a dolog lényegére.

Megirtuk folyó évi aug. 10-iki számunkban
ama pörnek bagatell-bírósi tárgyalását, me-
lyet a közigazgatás pártatlanságának nagyobb
dicsőségére Bordé Ferencz főjegyző, mint he-
lyettes polgármester akasztott a város nyakába
az által, hogy a törvény világos tilalma dacára
30 koronát követelt dr. Stokker Józseftől a
választók névjegyzéke elleni felebhezéshez
szükségelt bizonyítványok díja címén. Megirtuk
azt is, hogy a községi bagatell-bíró a felperes
keresetét lehetetlen indokolással elutasította,
nem mervén saját eljárást elmarasztalni.

Dr. Stokker József felebhezése folytán f.
évi okt. 24-én hozta meg végérvényes ítéletét
ez ügyben a városi kir. járásbíró. Nagyvárad
városa el lett marasztalva a 30 korona vissza-
fizetésében és 6 korona 14 fillér perköltségben.
Dús László főügyész erről jelentést tett a ta-
nácsnak. A tanács bölcsen azt a végzést hozta
erre, hogy dr. Stokker József felperes jelent-
kezzék szabályszerű nyugtával a pénz felvétele
végett. Erre azonban a felperes, kit a főjegyző
erőszakoskodása felingerelt azt mondta, hogy
jőjjön el az alperes fizetni hozzá, vagy küldje
el a marasztalási összeget postán. És mert ez
8 nap alatt nem történt meg, felperes a 11-ik
napon megkérdte a végrehajtást a város ellen.

Tegnap 11 óra tájban két zordarczu ur
állított be a polgármesteri hivatalba: Csathó
Jenő bírósi végrehajtó és dr. Stokker József
felperes. Az akadályozva levő polgármester
helyettesének Bordé Ferencznek magyarázta
meg a bírósi kiküldött, hogy bizony ők a
város ellen, végrehajtást foganatosítani jöttek a
30 koronák és járulékaik erejéig.

Lett erre nagy ribillió a városházán.

Dr. Stokker József, kiről liensei azt mond-
ják, hogy jó ügyvéd ugyan, de nem eléggé
szigorú, nem tud erősen végrehajtani, ez al-
kalommal maga a megtestesült szigor volt.
Erélyes végrehajtást szoros zárt kívánt. Leg-
jobbban szeretett volna persze szoros zár alá
venni kebelbarátját Bordé Ferencz h. polgár-
mestert. De hát nem lehetett! A város fizetett
mint a köles! Lefizette a végrehajtó kezéhez a
43 korona 34 fillért.

Dr. Stokker a maga ügyvédi díjáról lemond-
ott, csupa gavallériából.

Igy ért véget a végrehajtási eljárás.

Most még felmerül egy kérdés.

A városi pénztár felvette a 30 koronát s
ennek a megtérítésével is tartozik, de ki fizeti
meg a 13 kor. 34 fillért? A városnak semmi
esetre sem, hanem a főjegyzőnek. Se baj, eny-
nyit még megér egy tréfa, habár rosszul sült
is el.

Sulyosabb beszámítás alá esik azonban a
bagatell-bíró eljárása. Egy helyes első foku ítél-
lettel el lehetett volna kerülni a blamage-t, a
melynek, mint halljuk, a közgyűlésen is lesz
folytatása.

UJDONSÁGOK.

* Templomszentelés Nagy-Báródon.

Nagy ünnepek között fogja felszentelni f.
hó 8-án a görög katolikusok Sz. Demeter
napján, dr. Radu Demeter, nagyváradai görög
szert. kath. püspök, az ujonnan épült nagybá-
ródi gör. kath. templomot. Az ünnepély már
f. hó 7-én veszi kezdetét; amikor is dr. Radu
Demeter püspök, két kanonok és több nagy-
váradai lelkész kíséretében, a délutáni 2 óras
vonattal érkezik a révi állomásra, hol a kerü-
leti papság, Sipos István kerületi esperessel és
Bérczy Imre élesdi főszolgabíró fogják várni
és üdvözölni. A révi állomástól Réven és Kö-
rözs-Topán keresztül fog a menet átmenni és
3 óra után fog Nagy Báródra érkezni, hol a
püspök a papsággal egyetemben azonnal meg-
kezdi a nagy vecsernyét és egyszersmint meg-
teszi a szükséges intézkedéseket a templom
konzekrálására. A tulajdonképeni templom-
szentelés másnap, 8-án veszi kezdetét, amelyet
maga a püspök fog végezni, és egyszersmint
szent beszédet is fog tartani. A templomszen-
telés alkalmából, este 8 órakor a nagyvendég-
lőben koncerttel egybekötött táncmulatság
lesz.

* **Mennyi lesz az adóemelés?** Nehéz
munkával van elfoglalva már napok óta Nagy-
várad város tanácsa, a jövő évi költségvetést
tárgyalja s még nem tudott megállapodásra
jutni. Mielőtt pedig a munkálat a törvényható-
ság elé kerülne, át kell vinni a pénzügyi szak-
bizottság rostáján is, így a költségvetés nem
kerülhet már a novemberi közgyűlés elé, ha-
nem tisztán a költségvetés tárgyalására rend-
kívüli közgyűlést tartanak e hónap második
felében. A tanács előtt folyó tárgyalásokból
azt látjuk, hogy sokkal nagyobb gonddal fog-
lalkozik az ügygyel, mint más évben; különö-
sen Rimler Károly polgármester lelkiismeretes
gondossága, a legapróbb részletekre is kiter-
jedő figyelme domborodik ki erősen a tárgya-
lásokból. A legkülönbeféle ügyek által folyton
zavartatva, mégis minden egyes tételt részletei-
ben is áttanulmányoz. Szóval arra törekszik,
hogy a tervezetben foglalt közköltő emelés
elkerültessék, vagy ha az nem is lehet, a mi-
nimumra redukáltassék. A költségvetés ilyen
lelkiismeretes tárgyalása, amíg egy új rendszer
elérkezett sejteti, egyben nem egy slendrián-
ságot hoz felszínre. Így pl. jellemzi az eddigi
állapotokat, hogy a város főszámvevőjének
most, az 1905. évi költségvetés tárgyalásakor
jön tudomására, hogy egyes városi alkalmazot-
tak már 1903. év december óta nincsenek a
város szolgálatában, hanem a villamos műnél,
amelytől a fizetésüket is húzzák. Mint a tár-
gyalásokból látjuk, a tanács magasabb közköltő
emelést fog proponálni, mint a főszámvevő ál-
tal a költségvetés-tervezetbe beállított 2%. A
pénzügyi bizottságnak lesz tehát dolga, hogy
kitalálja a módját, miként lehetne a polgárságra
minél kevesebb terhet róni.

* Fogalmazó választása a városnál.

A Márkus István lemondása folytán megürese-
dett fogalmazói állást Nagyvárad város törvény-
hatósági bizottsága a jövő csütörtökön, novem-
ber 10-én tartandó közgyűlésében tölti be.
Tehát újból választás lesz, ami egyuttal azt is
jelenti, hogy városatyák nagy számmal gyűlnek
össze. A pályázat tegnap járt le. Összesen hat
pályázó adta be a határidőben a kérvényét,
ezek közül három jogvégett, a többi pedig
már régebben szolgálja Nagyvárad városát. Pá-
lyáztak Dayka Endre városi közigazgatási gya-
kornok, aki ezen állásában szorgalmas, jó tiszt-
viselőnek bizonyult, Pásztor Ede hirdapíró, aki
már évek óta foglalkozik városi ügyekkel s
megválasztása esetén jó erőt nyerne benne a
város, továbbá Simonyi Jenő városi közig. gya-
kornok. Ezekon kívül pályáznak Novák József
számírt, a város buzgó tisztviselője, Bereczky
Lajos és Herczegh Jenő irnokok, akik már egy
évtizednél régebben szolgálják Nagyvárad vá-
rosát.

* **Uzsoda a pinczében.** A nagyvárad
ítélőtábla Bach-korszakbeli öreg épülete sok
mindenre szolgált már. Itélkeztek benne a ha-
zafias érzelmű polgárok felett, közteherként
benne székelt a városi adóhivatal és számve-
vőség; majd később itt bontotta ki szárnyait
az állami főreáliskola, míg nagy sokára a ma-
gyar igazságszolgáltatás céljaira adta át a nagy
licitáció hevében Nagyvárad városa. Sok min-
den volt, de uszoda csak most lett. Vagy leg-
alább is megfelelne e czélnak. Az épület udvarán
ugyanis valami csatorna, vagy levezető cső
elromlott s tartalmával elárasztotta az épület
pinczéjét. A nagymennyiségű szenny- és csapa-
dékvizet most aztán géppel szivattyúzzák s a
csatornát kiásták, hogy megszabadítsák a pin-
czét az özönvittől. Végre is a királyi táblának
nem vizre, hanem inkább személyzetszaporításra
van szüksége.

* **Berczik Árpád kitüntetése.** A hi-
vatalos lap legújabb száma közli, hogy a ki-
rály dr. Berczik Árpád miniszteri tanácsos a
miniszterelnökség sajtóosztálya főnökének sa-
ját kérelmére történt nyugalmaztatása alkal-
mából sok évi kiváló szolgálata elismerésül a
Szent István-rend kiskeresztjét díjmentesen ado-
mányozta. Ezentul Berczik egészen az iroda-
lomnak szentelheti magát, ami minden körül-
mények között igen örvendetes nyereséget
jelent.

* **Bagoly a villamos-dróton.** Szegény
dagoly nehezen várta minden nap, míg leszáll
a sötétség, hogy szabadon szelhesse át a lég-
ürt s zsákmányát megkerítse, amitől félt, a
világosság volt megölője. Tegnap délelőtt sokan
megbámulták a nagypiacz-téri orth. izraelita
iskola elő levő villamos-oszlopon azt a füles
baglyot, amelyet a villamosáram megölt. Való-
színűleg neki repült a sodronyoknak s oda-
tapadt a villámhárítóul alkalmazott villák közé.
Az élettelen hulla egész délelőtt függött a
dróton. Hatalmas, kifejtett példány volt, a
villamos központ ha átszolgáltatta valamelyik
iskolának, alkalmas lesz a természetrajzi szer-
tár részére.

* **Tarr Ernő a ravatalon.** A szépen
indult karriernek vége. A kitűnő katona, a
mindig előzékeny, gyöngéd bajtárs, a humánus
főlebbvaló, jó barát, családjának mindene, Tarr
Ernő honvédfőhadnagy ott fekszik a fájdalom-
tól meggyötört arczczal a katonakórház komor
halottas termében virágoktól környezve. Rava-
talanál állandóan ott van a fájdalomtól mélyen
sujtott család, s igen sokan látogatják a rava-
talt, hogy bucsut vegyenek a halottól. A tra-
gikus véget ért főhadnagy temetése ma vasár-
nap délután három órakor lesz a Sal Ferenc

utcai csapatkórházból teljes katonai diszszel. Résztvesz azon a nagyvárad hegyközség is, mert az elhunyt főhadnagy mint a család gazdaságának kezelője kitűnő szőlősgazda is volt s igen szorgalmasan vett részt mindig a hegyközség gyűlésén. A ravatalra koszorút helyezett a honvédtisztikar, a 7. huszárezred tisztikara, a hadapródiskola tanártestülete, a 37. gyalogezred s a honvédhúsárezred tisztikara, az elhunyt főhadnagy egykori százada s azonkívül számos magánosoktól származó koszoru borítja a ravatalt.

* **Eljegyzés.** Szabó Armin a Szabó Testvérek cég tulajdonosa Nagyváradon, eljegyezte Fried Laurát Kőbányáról.

* **Vadászatok a püspöki uradalomban.** Érdekes és eredményes vadászat volt csütörtökön és tegnap, szombaton a várad püspökség két uradalmában, amelyeken a megyéből és különösen Nagyváradról sokan vettek részt, a legelőkelőbb Nimródok. Csütörtökön, november 3-án a Szalonta közelében levő Patán volt az uradalmi vadászat s ez alkalommal terítékre került 72 fácán, 46 nyul 11 őz, 2 vadmacska, 1 fogoly. Tegnap a Nagyvárad mellett levő Fácánosban pedig 80 fácán, 67 nyul, 2 fogoly, egy szalonka, 1 vadmacska és két szarka volt a vadászásakmány. A mindkét helyen elért fényes eredmény beigazolta, hogy az uradalom vadászterületei és a vadállomány gondozása, szakavatott, pompás kezelése jobb kezekben nem is lehetne, mint a püspök ur ő Exczellenziájának unokaöccse: Kelcz Gyula cs. és kir. kamarás kezében. A kétnapos vadászat befejezésével dr. Szencsényi Pál v. b. t. t., várad püspök, mint házigazda, tegnap, szombaton este 6 órakor a püspöki székházban látta szíves vendégeit az előkelő vadásztársaságot. A pompás lakomán részt vettek a püspökön kívül: Beóthy László főispán, Békéssy József honvédezered, Bunyitay Vincze és Fester Antal kanonokok, Kelcz Gyula cs. és kir. kamarás, dr. Miskolczy Ferencz alispán, Rimler Károly polgármester, Czvekk Kálmán táblabíró, Papp Miklós kir. pénzügyigazgató, Osterlamm Ármán kir. erdőfelügyelő, Hranyiczky Károly m. árvaszéki elnök, Szmazenka Ernő vasuti felügyelő, Olasz Elemér és Des Echerolles Kruspér Sándor nagybirtokosok, Török Lajos urad. erdész, Papp Imre kápt. urad. főtiszt, Sterba Szabolcs nagybirtokos, Rádl Ödön ügyvéd, Mezey Mihály kir. közjegyző, Miskolczy Barna kir. közjegyző, dr. Szolcsányi Hugó jogtanár, Varró Domokos kir. főmérnök, Komlóssy József városi tanácsos, Balázsházy Iván, Balogh Kálmán, Veress László, Jancsó Lajos, Somogyi Miklós és az udvari papság. A kedélyes vadászlakoma pompás hangulatban folyt le.

* **Halálozás.** Résztvétel vettük a következő gyászjelentést:

Parobek Antal a maga és gyermekei: Mária, Anna, Irén, Antal és Erzsébet, ugy édesatyja Paksy Gusztáv és neje Csiky Emma; testvérei: Paksy Ferencz és neje, Viola, Ilona, Irén férj. Klintók Jánosné, Viktor, István, János és Leona; sógorai: Keszthelyi Zoltán és neje Parobek Mária, Szabó Gyula és neje Parobek Anna, Parobek Alajos és neje Parobek Anasztáz, Parobek László, Klintók János, ugy a magok, mint az összes rokonság nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják a szerető jó feleség, illetve legjobb anya, gyermek, testvér sógornő és rokon Parobek Antalné született: Paksy Szerénának 4. évi november hó 5-én, reggel fél 8 órakor, életének 30-ik s boldog házassága 8-ik évében, rövid, de kinos szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult drága

halott földi maradványai ugyane hó 7-én, d. e. fél 11 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint Kálvária-utca 23. sz. gyásházánál beszenteltetni és az olasz-i temetőben levő családi sikertbe örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat ugyane hó 8-án, d. e. 10 órakor fog a premontrei-rend templomában az Egek Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az I. huny rokonai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1904 november 5. Béke hamvaira!

* **A Nagyvárad „Harmonia“ Zeneegylet** fuvós részszel kiegészített teljes zenekara ma vasárnap délután a községi polgári fiúiskola (Reáliskola-u. 4. szám II. em.) nagytermében első öszpróbáját tartja, melyen teljes számban való megjelenésre az egyesület működő tagjait — tekintettel arra, hogy a hangverseny már e hó 20-án lesz megtartva — ezuttal kéri fel az igazgató választmány.

* **A Kakas Márton legújabb számából.**

A legnagyobb hősök.

A jövő történetírói a balti flotta tengerészeiről, mint a legesodásabb hőökről fognak megemlékezni.

— Miért?

— Mert ezek a hőök többször *elestek* — de megint fölkeltek. T. i. a *vulkítól* estek el . . .

Mit kívánnak a japánok?

Togo tengernagy: Olvastad, Kamimura pajtás, hogy az orosz—angol békebiróságba Apponyi Albertet, a nagy magyart is meghívják?

Kamimura: Pedig hát nem Apponyit kellene odaküldeni, hanem Polónyit vagy Lengyelt Zoltánt, Akkor kiútne a békebiróságban is az obstrukció . . . S addig a balti flotta nem mehet tovább . . .

Egy őszinte gratuláció.

A lapok újságolják, hogy Alexejev tengernagy volt az első, aki Kurapatkinnak a fővezérségre való kinevezéshez gratulált. A lapok tudni vélik, hogy ez a gratuláció igen szíves és őszinte volt. Ily őszintén a magyar közélet egyes nagyságai is gratuláltak egymásnak bizonyos alkalmakkor. Es pedig: Eötvös Károly Polónyi Gézának, Visontai Soma Barta Odönnnek, Várady Károly Wolfner Tivadarnak, Rigó Ferencz Khuen Hédervary Károly grófnak, Ugron Gábor Fejérvary Géza bárónak, Györfly Gyula Sztérenyi Józsefnek, Bánffy Dezső Tisza Istvánnak, Madarász apó Vlád Aurélnak, Papp Zoltán Szapary László grófnak, stb.

Nagylelkűség.

A koldus: Bocsánatot kérek, nagyságos uram . . .

Az ur (belevág): Szívesen barátam. Azt hittem, hogy pénzt kér.

* **Temetés.** Az oly korán elhunyt *Baranyi Menyhért* né temetése nagy részvét mellett tegnap délielt ment végbe. A halottas háudvara egészen megtelt résztvevő közönséggel. A temetési szertartást *Deacs János* cz. kanonok végezte segédlettel, mely után a pompás korszorukkal borított masszív érczkoporsót a premontrei-rend templomába vitték, hol ünnepélyes gyásmisét tartottak az elhunyt lelkiüdvéért, ennek végeztével az impozáns gyászmenet elöl a koszorukkal dusan megrakott virág kocsival és nagyszámu uri közönségtől kísérve az olasz-i temetőbe vonult, hol a családi sírboltba helyezték örök nyugalomra. A koszoruk feliratai a következők voltak:

Felejteth en Jankámnak — Menyhért.

Felejtethen jó édes anyának — szerető leánya Boriska.

Szeretett kedves leányomnak — a bánatos édes apa.

Részvétük jeléül — Nadányi Jenő és családja.

Őszinte részvéttel — Márkus János és családja.

Szeretős jeléül — Ferdényiek.

A díszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyvárad temetkezési vállalata nagy pontossággal rendezte.

* **Van szerencsém a n. é. közönség** szíves tudomására hozni, hogy a körösparti vendéglőmben, melyet a mai kor igényeinek teljeseen megfelelőleg rendeztem be. Jó ételekről és kitűnő italokról gondoskodva van. Minden este elsőrendő cigány zene, friss csapolású Dréher sör, zóna reggelik, hideg és meleg ételek minden időben pontos kiszolgálás és olcsó árak mellett kaphatók. Nyári és téli kényelmes fedett helyiségeim módot nyújtanak a legkényesebb igényeket kielégítenem. Midőn ezt a n. é. közönségnek b. tudomására hozom azon szerény óhajomnak adok kifejezést, hogy ugy mint a jelenben, a jövőben is minél számosabb b. látogatósaikkal engem továbbra is megtisztelni szíveskedjenek. Kiváló tisztelettel *Szabó Gyula*, vendéglős. Abonensek felvétetnek.

* **Jó tanács.** Egy szorgalmas újságolvasó megfigyelte, hogy az ország meteorologiai intézetnek és a Meteor időjósálási többnyire ellenkezők. Így a folyó hétre is az egyik esőt, a másik hideget jelez. Bármelyik következik is be; meghülésnek vagyunk kitéve s ilyenkor használjunk Réthy-féle pemethefü-czukorkát, mely csak akkor valódi, ha minden dobozon, a készítő: Réthy Béla gyógyszerész neve rajta van.

* **Aki elegáns** és jó cipőt, kalapot, fehérneműt, kesztyűt, harisnyát *melegpölcson akar venni*, forduljon bizalommal a *Fábry Testvérek céghez* Fő-utca, hol minden cikkben óriási dus választékot talál.

* **Felhívjuk** az igen tisztelt olvasó közönségünk b. figyelmét *Cziller Imre* cég mai hirdetésére. Különös figyelmet érdemel a cég új szőnyeg osztálya.

* **Ritka kedvező alkalom** kínálkozik igen tisztelt olvasóinknak, kézműáru szükségletét beszerezni. A közkedveltségnek örvendő s általános szolidaritásról s jó és finom áruiról elismert *Wallerstein Fülöp és fia* cég más vállalat miatt hatóságilag engedélyezett végeladást csinál, s az egész rakatár készletét, gyári áron alól kiárusítja. Saját érdekében felhívjuk ez uton is t. olvasóink figyelmét erre a ritka kedvező alkalomra.

* **Egy 20 filléres izgató története.** A pénznek, mégha csekély 20 filléres is, megvan az értéke és így a szerepe is az életben. És ez a kerek kis nikkelpéznem nemrég egy családot majdnem egy nagy vagyontól fosztott meg. Ugyanis egy bérmentetlen levelet kézbesített a minap a posta egy ismert táblabíró feleségének címére, aki azonban visszautasította a 20 fillér portobüntetéssel terhelt borítékot. Férje unszolására azonban meg is kiváltotta az előszobában utólért levélhordótól a levelet. Nagyon bosszankodott azonban ő nagysága, midőn a borítékot felbontva, abban egy sorsjegyet és ennek nyugtáját találta. A bíró azután megmagyarázta, hogy előző napon vásárolt egy sorsjegyet felesége születésnapjára és ennek számát nem jegyezte meg és a nyugtával együtt a bankházban felejtette.

A bíróné szemrehányással fogadta e születésnap ajándékot. A bíró, hogy megszabaduljon a kukli predikációtól, a klubba akart menekülni. Már éppen az előszoba kilincset fogta, midőn két uriember becsöngetett Török A. és Társa (Budapest, VI., Teréz-körut 46. alatti) bankházából, hogy az előző napon vásárolt sorsjegyre a 400.000 koronás nagy nyerevény negyedrészt kifizessék.

A bíró örömtől reszkette vezette be a kiküldötteket feleségére, aki most már hálásan borult férje nyakába és megbocsájtotta a postának is, hogy a boritékról véletlenül leestett levélbélyeg hiányáért 20 fillér büntetéspénzt szedett be.

* **Szociális károk** leginkább betegségénél mutatkoznak. Így pl. a vagyontalan tüdőbajos hosszabb időre em hagyhatja foglalkozását, hogy üdülőhelyen keressen gyógyulást. A chemikai tudományok sikerült a tüdőbajok ellen egy hatalmas szert feltalálni. Ezen szer, a **Sirolin**, gyógyítja a tüdőbajt, a nélkül, hogy a beteg kénytelen volna rendes foglalkozását be-

szüntetni. Napi 3-4 teáskanálnyi **Sirolin**-bevétele után a betegségi tünetek lassankint elmúlnak és emelkedik fokozatosan az étvágy.

IRODALOM.

Színművek kath. ifjúsági- és legényegyletek számára. Német eredetiből fordította és átdolgozta az *esztergomi papnövendékek magy. egyházirod. iskolája*. Nevezett iskola. Tíz szindarabot ad a közönség kezébe. Olyanokat, melyek az eredetiben több kiadást értek. Ez bizonyítja legjobban, hogy jó szindarabok. A sok közül ezeket tartották legalkalmasabbnak az ifjúsági- és legényegyletek színpadjára akár tartalmi, akár előadási szempontból. Az érdekes tartalmat fűszerezi az egészséges humor és a gyakori helyzetkomikum, és mert előadásuk legkevésbé sem kíván nagy igényeket: a legszerűsebb falusi egyletekben is előadhatók. A színlelőadás az egyletek életének egyik legfontosabb tényezője. Ez az egyet tagjait összefűzi, az egyleti életben pezsgést, törekvést, mások részéről pedig érdeklődést, törekvést teremt az egylet iránt; kellemes szórakozást nyújt a közönségnek és — ami szintén nem a legmellékesebb, sőt életkérdés — megszaporítja az egyletnek bevételeit. Ezen okok indítják az egyletek vezető férfait arra, hogy alkalmas szindarabokat keressenek és előadassák. Az általuk kiadott kis gyűjtemény, reméljük hogy megsegíti őket aggodalmaikban és megsegíti az előadhatóság körüli munkájukban is mert pl. a társadalmi szerepleírásról általában törekedtek őket megmenteni, hogy a tíz szindarabot külön-külön füzetekben is kiadták. A szindarabok csak férfiszerepek. A tíz szindarabot tartalmazó kötött példányok ára: 2 kor. 80 fillér.

Füzetenként: Ney K.: Utazása a föld körül 80 nap alatt, ára 70 fillér. Ney. K.: Nyárfás ur villája, ára 28 fillér. Ney. K.: Ó jön! ára 34 fillér. Ney. K.: A rablók, ára 34 fillér. Ney. K.: Dr. Kerekes, ára 38 fillér. M. Sommer: A fogházban, ára 20 fillér. Sch. H.: A közös szoba, ára 26 fillér. Ney. K.: Genovéva, ára 26 fillér. Ney. K.: Az ebéd, ára 28 fillér. Ney. K.: Az utolsó szoba, ára 26 fillér.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap: d. u. Vándorlegény. Este: Drótos tót.

Hétfő: Utazás az özvegyiség felé, új vigjáték, a budapesti nemzeti színház állandó műsor darabja.

Kedd: Utazás az özvegyiség felé.

Szerda: Hoffmann meséi, opera.

Csütörtök: Gésák, operett.

Péntek: Bánk-bán, Katona halálának évfordulója.

Szombat: Dunanan apó és fia utazása.

Vasárnap: Az uzsai gyöngy, népszínmű.

Ma, vasárnap két előadás lesz a Szigligeti színházban. Délután 3 órakor félhelyárak mellett színre kerül: a *Vándorlegény* operett, és este 7 és fél órakor rendes helyárak mellett a *Drótos tót*.

Utazás az özvegyiség felé. A budapesti Nemzeti Színház ezidei egyik legvonzóbb darabjának: *Utazás az özvegyiség felé* című vigjátékának lesz hétfőn a premierje a Szigligeti színházban. Az igazgatóság a lehető legnagyobb gondossággal készítette elő a pompás vigjátékot, s a szerepeket a színház elsőrangú drámai erői játsszák, úgy mint: Szerémi Gizella, E. Kovács, M. Baracsi R., T. Pogány, Tóth, Krasznay, Bognár, stb.

Távózasok a Szigligeti színházról.

Tegnap számunkban jelentettük, hogy a jövő évi virágvasárnapról három új hölgy taggal szaporodik a Szigligeti színház művész-személyzete. Most pedig azokról emlékezünk meg, a

kik távoznak a színtársulatunktól. *Zilahy Gyula* aradi színigazgató ugyanis, ki jövő évi októbertől a debreczeni színházat bírja, most terjesztette be a debreczeni színházi bizottsághoz bár még hiányos jegyzékét társulatának, melylyel bevonul jövőre Debreczenbe. E névsorban már is három nagyváradival találkozunk és pedig *B. Koppán* Margit operette szubrett énekesnő, *Horváth Kálmán* opera énekes, operette bonvivant és *Békefi Lajos* opera és operette tenorénekes nevével, kik ezek szerint jövő évi virágvasárnapkor megválnak Somogyi Károly társulatától.

Igazságszolgáltatás.

Összebeszélés árlejtéseknél. A bíróságokat egy érdekes per járta be közelebb. A per szubsztrátuma az volt, hogy a felperes H. S. és az alperes között egy kőszállítás iránti szerződést közvetített és alperessel abban állapodott meg, hogy a H-féle szerződés tekintetében alperessel nem lép versenybe. A közvetítés és a versenybe nem lépés ellenértékül alperes a szállítandó mennyiség után köbméterenként 3 koronát ígért alperesnek. Alperes tagadásával szemben felperes válaszában az alperesnek kínált főesküvel azt akarta bizonyítani, hogy előmozdította a kőszállítást és hogy alperes úgy jutott a kőszállításhoz, hogy felperes nem lépett versenybe és azért ígért alperes felperesnek köbméterenként 3 koronát. A budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék elutasította a keresetet azzal az indokással, hogy felperes keresetének jogalapja az, hogy felperes a versenytől való tartózkodás ellenértékéért kikötött összeget követeli az alperestől.

Ily kikötés erkölcsstelen. Aki mással abban állapodik meg, hogy a versenytől tartózkodik, az nem fejt ki díjazást érdemlő gazdasági tevékenységet, hanem csupán más kárán akar gazdagodni. Ilyen esetben vagy a vevő kénytelen az árut drágábban fizetni a végett, hogy a közbelépő harmadik személy díja fedezve legyen, vagy az eladó kénytelen ugyanabból az értékből az őt különben megillető haszonról lemondani. A közbeeső nem végez produktív munkát, hanem csak abban működik közre, hogy a vevő a viszonyok való állása felől tévedésbe ejtessék, vagy tévedésben maradjon. Tevékenysége tehát nemcsak hogy nem produktív, hanem káros és díjazását csak abból nyerheti, amivel valamelyik fél jogtalanul meg van károsítva. Ugy a tábla, mint a kuria (utóbbi 965/903. szám alatt) helybenhagyta ezt az ítéletet.

TÁVIRATOK.

Aki a minisztert felpofozta.

Páris, nov. 5. (Saj. tud. táv.) A képviselőház tegnapi ülésén a titkos kondnitlisták ügyében keletkezett interpellációk tárgyalásakor Syveto. nationalista felpofozta André hadügyminisztert. Ezért Syvetont öt évi fogságra, mandátumának elvesztésére ítélték s öt évig elveszti választói jogosultságát.

Az állami tisztviselők hitelviszonya.

Budapest, nov. 5. (Saj. tud. táv.) Az állami tisztviselők egyesülete ülésén foglalkoztak az állami tisztviselők hitelviszonyaival, melynek megoldása égető kérdés. Lukács miniszter már tárgyalt ez iránt s remélik, hogy a kérdést úgy rendezik, hogy a kölcsönök 15—20 év alatt legyenek visszafizethetők. A tisztviselők internátusának kérdése is rendezve lesz tavaszra. A vidéki állami tisztviselők hol-

nap, vasárnap tartják nagygyűlésüket. **Vöröss** egyesületi elnök akként nyilatkozott, hogy kár volt a vidékieknek külön akciót indítani, mert a fővárosiak védik a vidékiek érdekeit is.

Agyongázolta a vonat.

Kecskemét, nov. 5. (Saj. tud. táv.) Pármai János vasuti forgalmi tisztet az itteni pályaudvaron az egyik vonat elütötte. A szerencsétlen tisztviselő fejét levágta teljesen a kerék.

Kiásta a férje sirját.

Békés-Csaba, nov. 5. (Saj. tud. táv.) Jucha Pál itteni gazdálkodó ezelőtt két héttel halt el. Felesége azóta buskomor volt s ma kitört rajta az elmezavar. Férje sirját kiásta, a rajta levő tárgyakat kiszedte a sírból s a halottat össze-vissza csókolta. Azután mindent visszarakott a sírba.

A vonat elé feküdt.

Rutka, november 5. (Saj. tud. táv.) Breier Mihály vasuti tiszt a pályaházba beérkező személyvonat elé vetette magát. A gép teljesen szétronsolta s azonnal meghalt, Szorgalmas, jó viszonyok között élő tisztviselő volt. Öngyilkosságának okát nem tudják.

Elpusztította a gyermekeit.

Torda, nov. 5. (Saját tud. táv.) Rémes családi tragédia tartja izgalomban a várost. Káptalan Nagy József nyug. rendőr három gyermekét borzasztó módon elpusztította. Először a 12 éves Károlyt, azután egy 15 éves Miklós nevű fiát és végül Anna nevű 18 éves leányát lötte agyon. Meg lett állapítva, hogy minden egyes gyilkosság után kiszedte a gojyókat revolveréből s újra töltött. A gyermekek meggyilkolása után önmagát is meglötte.

Az insbrucki zavargások.

Bécs, nov. 5. A «Fremdenblatt» jelentése szerint Körber miniszterelnök dr. Erler képviselő táviratára a következő sürgősnnyel felelt: Az insbrucki nagyon sajnálatos események a kormányt a közrend fentartására utalják, ami minden eszközzel meg is fog történni. A megelőző izgatást nem lehet kellőképpen elítélni, mert kétségkívül való, hogy ez adta meg a zavargásnak szenvedélyes törvényellenes jellegét.

Bécs, nov. 5. Körbör miniszterelnök az insbrucki polgármesterhez a következő táviratot intézte: Nemcsak az áldozatokat sajnálom, hanem magukat a zavargásokat is melyeknek a különben békés város vált színhelyévé s a kormány első kötelességének tartom a rendnek mindenestre való helyreállítását. Számítok a községtanács és a higgadt, belátásos lakosságra.

Trien, nov. 5. Az insbrucki események híre itt nagy izgalmat okozott. Tegnap este több száz ember akart tüntetni az utcán. A rendőrség Erler kormánytanácsos vezetése alatt intézkedett a rend fenntartásáról úgy, hogy rendzavarásoknak elejét vették. Az éjjel nem történt rendzavarás.

Insbruck, november 5. (Saját tud. táv.)

Egész nap óriási forrongás volt a városban. Minden lépten véres összeütközések vannak. A katonaság szuronyral rohant a zendülők közzé. Többen megsebesültek.

Budapest, nov. 5. (Saját tud. távirata.)

Az a hír terjedt el, hogy az insbrucki véres

események miatt az osztrák kormány lemondott. A hír azonban még megerősítésre vár.

Bécs, november 5. (Saját tudósítónk táv.)

A tiroli helytartó állása teljesen meg van ingatva, s erélytelen eljárása válságos helyzetbe sodorta. Az olasz városok táviratban tiltakoznak a kormány eljárása ellen, hogy nem védte meg az olasz diákokat s a németek eljárását elítéli. Triesztből szintén tiltakozó táviratot küldöttek a kormányhoz.

NYILTTÉR.

Zala Ferencz és Társa

megnagyobbított áruházában

Főutca és Bémertér.

Legnagyobb választék:
a legújabb uri kalapok,
cipők és fehér-
neműekben, folytonos
ujdonságok nyakkendőik
és sportezikéiben.
LOVACRIN
mesés hatású hajnövesztőszer
főraktára.

A jó munka a legjobb reklám.

Ki javítja meg olyan bámulatos olcsón és pontosan az óráját, mint

Freund Benjamin.

Miért? Mert a legjobb gépekkel és munkaerőkkel van ellátva. Ékszer vagy órát csak

Freund Benjaminsnál

vásárolhat legolcsóbban, miért? mert kis hásszal is megelégszik.

Fél árban kínál kap szemüveget, hő- és lázmé-
rőket, azt is csak

Freund Benjaminsnál.

Miért mert megvevél potom árért egy
raktárt.

Van-e törött vagy ócska arany és ezüst eladó
vagy cserébe akar.

Freund Benjaminsnál

értelmesítheti legjobban. Ékszer javítást hallatlan
olcsóért eszközöl.

Ki nem tudja, hogy hol lakik az a

Freund Benjamin,

mű-órák, ékszerész és látszerész, az figyelje meg
Nagyvárad, Fő-utca, Széchenyi-szálloda épület

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.
Nagyvárad, új „Bazár“-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdő közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a legújabb divatu és a legjobb minőségű őszi és téli szövetem raktáron vannak, melyekből a legújabb és legelegánsabb

szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papság figyelmét *sima, fekete* áruimra, melyekből nagy raktárt tartok a **Főtisztelendő papság részére**. Állandóan nagy választék **reverenda czimáda** és egyházi **kvadrátusokból Rivétum** fekete és viola színben, továbbá egyedüli raktára a mai idény legszebb és legcélsezerűbb **hit, remény, szeretet övének** (cinulus), mely egyedül **csak nálam szerezhető be.**

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses párfogását kérem föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, marad-
tam kitűnő tiszteltettel:

Bumbera Imre,

65 polgári- és papiszabó.

Őszi idényre!
Női és férfi **LISSÉ CZIPŐK** már 9 kor-ért is kaphatók.
A világhírű **KOBRAK** féle budapesti kézimunka és Amerikai cipő-ujdonságok nagy raktára!
Kitűnő minőségű női-, férfi-, és gyermek, **CZIPŐK** óriási választékban
feltűnő olcsó árak mellett csak
Aranyi Albert
cipőáruházában szereshetők be
Nagyvárad, Fő-utca (Oláry mellett.)
Kérem a pontos címre figyelni
Kitűnő minőségű férfi és fiu **CSIZMÁK** óriási választékban.
Telefonszám 512.

REGÉNYCSARNOK.

Egy kis hazugságért.

Némethöl: Nelly.

8
Edit a legelső vasárnapon, a melyet az ősi kastélyban töltött, bekocsizott a szomszéd faluba, hogy a sz. misén jelen lehessen. Utána meglátogassa a plebánost is. Remélte, hogy majd utána fog jönni Egon is, de ez a reménye nem teljesült. Sok, fontos elintézni valója volt a városban, azért nem tudott elmenni vele a templomba, ezzel válaszolt testvéreinek. Edit azt gondolta, hogy ha vele nincs is, te bent a városban lehet tesz a vasárnapi keresztény katolikus kötelezettségnek. Mikor azonban egyik vasárnap a másik után mult, a nélkül, hogy a templomba elment volna, Edit átlátta, hogy fivére az isteni tiszteletet elhanyagolja, kötelességének nem tesz eleget. Sőt azt is tapasztalnia kellett, hogy a vallás iránt ellenséges érzelmeket táplál, de különösen a vallás szolgálival szemben, a kirkról sokszor igen élesen nyilatkozik. Tapasztalnia kellett ezt, ha a társalgásban a papokról, vagy vallásos törvényekről került szó. De Edit jelenlétében igen ritkán történt ez, velem szemben pedig épen nem szólott soha. Sőt ellenkezőleg, szemmel láthatólag került nővérevel minden társalgást erről a tárgyról. Sohasem igyekezett őt vallási kötelességeinek teljesítésében zavarni, sem az irgalmasság és szeretet cselekedeteinek végzésében gátolni, hanem még inkább minél többet engedett ilyen czélokra rendelkezésére.
Egy alkalommal Egon gróf igen élénken

belemetült a társalgásba vendégeivel, a szomszédos birtokosokkal. A társalgás folyamán ilyen tartalmu nyilatkozatot tett, a mi természetesen igen fájt a jó, vallásos érzelmű nővérenek: a papi talár nem ritkán igen különös czélok szolgálatában áll. Néha csak palást, a melyben az emberekhez könnyebben hozzá lehet férközni, s ki lehet erőszakolni a még egészen gyanútlanok bizalmát. Edit meghallotta a terrászról ezeket a szavakat, a melyek természetesen igen mély fájdalommal töltötték el, mivel szerett fivérének ajkairól hangzottak el. E napnak az estélyén együtt ült a két testvér a kis kerti lugásban. Egon gróf olvasásban volt elmerülve, Edit pedig virágot rendezett egy vázába a kápolnába. Egyszer szünet állott be az olvasásba, s a gróf testvére fordította figyelmét, a ki finom ujjával virágait rendezte. Edit erre hirtelen ezzel a kérdéssel forult bátyjához:

— Egon; hallottam ma azt a pár szót a mit Leuken báróhoz intéztél a papokra vonatkozólag. Mondd csak igazán, miért itélsz te olyan kegyetlenül szent vallásunk szolgálójáról?

— Miért? — Csak azt mondtam el, a mit érzek, a miről már magamnak is meg kellett győződnöm.

— Csakugyan magad személyes meggyőződésén alapulna ez? — kérde Edit félig csodálkozva félig kétkedve.

— Igen, a magam személyes tapasztalatából tudom ezt, — válaszolt keserűen Egon. Nagyon erős, kézzelfogható bizonyítékot adott erre kezembe az élet.

Edit érezte hogy e szavakkal fájdalmas pontot érintett testvére életében. De mégis tisztán akart látni már egyszer, azért nem elégedett meg a válaszzal hanem tovább folytatta e tárgyról megkezdett beszélgetését: »De Egon, te mégis nagyon keményen, és merészen itélsz! Jöhetnek mindenütt elő hibák...«

— Keményen, merészen? ... szakította bátyja félbe. Oh kedves ártatlanság! Te persze még mindenütt csak a szentség fényét látod, ezt a boldog elfogultságot nem akarom tőled elrabolni. Hidd el azonban nekem, hogy én mélyebben pillanthattam be ezekbe a dolgokba, és úgy találtam, hogy csak a külszin tiszta, de ez bent sok szennyet, sarat takar.

Legyen, folytatta Edit, a ki nem akart e tárgyról letérni. Megengedem azt magam is, hogy a vallás szolgálói közt voltak, sőt fájdalom, még mai nap is vannak, nemcsak gyarló, hanem gonosz emberek is. Mindamellet azonban az ügy, a melyet képviselnek, magasztos és szent.
(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Az ideai szőlőtermelés eredménye.

A nagyváradai szőlőhegy évről-évre örvendetes halad a rekonstrukció befejezéséhez s nem sokára ismét egyik legjelentékenyebb közgazdasági tényezője lesz városunknak.

Ez első sorban a szőlőgazdák odaadó fáradozásának és buzgalmanak eredménye, azonban nem csekély érdeme van a váradai hegyek fejlődése és jövedelmezősége körül a hegyközség ügyeit vezető hegyi választmány elnökségének, akik erősen és öntudatosan dolgoznak a nagyváradai szőlőkultúra fejlesztésén.

A folyó évi szőlőtermelés eredményéről most terjesztette be jelentését **Márkus József** hegybíró.

Ezek a számok eléggé beszélnek a szőlők fejlődéséről s biztató jelét mutatják, hogy nem sokára ismét eljön az idő, mikor beválik a hajtani közmondás:

— A szőlő házat hoz!

A hegybíró által az ideai terméstről összeállított kimutatásból közöljük a következő érdekesebb adatokat.

Nagyvárad város területén az 1904. évben szőlővel beültetett terület volt: immunitis homokterület 5 hold. Még nem termő szőlőterület: 1904. évben ültettek 31 holdat, korábbi ültetés, de még nem termő 223 hold, termő szőlő 828 hold, az összes szőlőterület 1087 hold.

Az 1904. évben termelt: az immunis talajon must 40 hektoliter, ebből közönséges fehér bor készült 36 hektoliter; a nem immunis területen termelt must 16145 hektoliter, ebből készült közönséges fehér bor 14,281 hektoliter, közönséges vörösbor 250 hektoliter, összesen tehát 14531 hektoliter bor. Tehát összesen termelt must 16,185 hektoliter s ebből lett 14317 hl. közönséges fehérbor s 250 hl. közönséges vörös bor. *A nagyváradi összes bortermés tehát 14567 hektoliter.*

Friss szőlőt eladtak: borszőlőt 32500 kilogrammot, csemege szőlőt 130,000 kilogrammot, tehát összesen 162,500 kilogrammot. Ez a szám azt bizonyítja, hogy szőlőkereskedelmünk is erősen fejlődik.

A borárak a jelentés szerint következőképpen alakultak: 1 hektoliter mus ára 30-38 korona, 1 hektoliter ó pecsenye-bor ára 64 korona, közönséges fehér és siller bornak 40 korona, közönséges óbournak 44 korona volt az ára. Szőlő árak voltak: 1 kiló borszőlő 32 fillér, csemegezőlő 44 fillér.

Az idej bortermés úgy minőség, mint mennyiség tekintetében kielégítő volt. Hogy kiválóbb eredmény nem éretett el, ennek oka a három hónapos szárazságban keresendő, továbbá, hogy a szárazság után a szüretig nem volt a czukorképződéshez szükséges meleg éjjel. A szárazság legalább 25% kárt okozott.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, nov. 5.	
Buza okt. — — — — —	99.9
Buza apr.-re — — — — —	9.85
Rozs okt.-re — — — — —	7.80
Tengeri májusra 1905. — — — — —	7.43
Zab okt. re — — — — —	7.35
Repeze aug.-ra — — — — —	11.20

Értéktözsde.

Budapest, nov. 5.	
Oszrákhitelrészvény — — —	671.—
Magyar hitelrészvény — — —	780.50
Leszámitoló bank — — —	463.—
Rimamurányi — — — — —	530.—
Osztrák-m. államvasuti részvény — — —	644.—
Közuti va sut — — — — —	584.—
Városi villam s vasut — — —	344.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1904. nov. 5.

Magyar aranyjárdék 4% — — —	119
Magyar koronajárdék 4% — — —	98.10
Magyar koronajárdék 3 1/2% — — —	.89
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — —	98.35
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény — — —	98.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölesön — — —	210.50
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön — — —	16.3
Osztrák járdék papírban — — —	99.50
Osztrák járdék ezüstben — — —	100.—
Osztrák járdék aranyban — — —	119.50
Osztrák korona járdék — — —	99.75
1860. oszt. államsorjegyek — — —	154.75

Osztrák-magyar bankrészvény — — —	16.30
Magyar hitelbank részvény — — —	7.91—
Osztrák hitelbank intézeti részvény — — —	6.71—
Osztrák-magyar államvasuti részvény — — —	656.—
20 frankos arany (Napolendor) — — —	19.04
Német birodalmi márka — — — — —	117.60
London vista — — — — —	239.30
Páris vista — — — — —	95.27
20 márkás arany — — — — —	23.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Gyártelep: BÉKÉSCSABÁN. Gyári-

raktár: NAGYVÁRADON,

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern stylben, gazdag választékban, yári árban.

Szolid, szabott árak!

A ki lábbelieit elegánsan és tartósan megtartani akarja

használjon csak

GLOBIN

legfinomabb bőrtisztító szert jobb lábbelinek

gyed. gyár: FRITZ SCHULZ. Akt Ge EGER és LIPCSE

Diószeghi István

óras és ékszerész

Nagyvárad, Kossuth-(Sas)-utca

(Hajnal-palota.)

Elvállal: 929.

órákat, ékszereket

javítás végett.

Jutányos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Óra és ékszer raktár.

Schicht-szappan

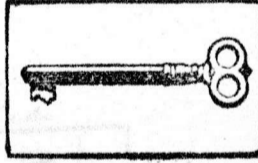
„szarvas“

vagy

„kulcs“

Jegygyel

legjobb, legklódsabb s ennél fogya legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

FO-ÜZLET: Zöldfa-utca, a Zöldfa-kávéházzal szemben.

főüzlet:
Zöldfa kávéházzal szemben

Szabó Testvérek

fióküzlet:
Zöldfa sörcsarnok mellett

rőfös és női divat áruháza Nagyvárad Zöldfa utca

Nagy választék valódi cosztüm kelmékben **Czibelinek** női posztók, cheviottok, ruha es blouse selymek velour és legfinomabb czérna barchettekben.

Költözködési idényre:

Függönyök, szőnyegek, ág-garniturák s házilag készített paplanok és madraczok feltűnő olesó árakban.

FIÓK-ÜZLET: Zöldfa-utca, a Zöldfa-sörcsarnok mellett.

FINOM KISZOLGÁLÁS.

SZOLID ÁRAK.

„Nagyváradai Hitelbank“

részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses jelzálogkölsönöket

nyújt,

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölsönkérő részről hiteles

telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozású kölcsönöket bélyeg- és illetékmentesen convertál.

Elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett **5°-os** kamatot összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámító váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

739

Az igazgatóság.

A székelyföldi ásványvizek páratlanja

„Répáti“

a legjelesebb égvényes gyógy-savanyuvíz mely kiválóan szerencsés vegyi összetétele, rendkívül dús, főleg kötött szén-sav-tartalma és kellemes íze folytán ritkítja páráját a kontinensen.

Elsőrangú gyógyital emésztési- vizeleti nehézségeknél, vese-, gyomorbél bajokban, gyuladással, hólyag-, köszvényes bántalmak és vérszegénység ellen stb.

Főuri kedvencz ital,

határozottan a legkedvesebb pezsgőborvíz!

Mint a belső szervek betegségei ellen legkellemebb és leghatásosabb s egyszerűen legolcsóbb gyógyító szert, úgy is, mint páratlan élvezeti italt, a „Répáti ásványvíz“-et minden céltudatos, elfogulatlan ivónak rendszeres használatra lelkiismerettel ajánljuk.

A „Répáti víz“ minden jobb fűszerkereskedésben és vendéglőben kapható.

Uj divatárú üzet! Uj divatárú üzet!

Az igazság lángja a tény.

A frázis csak -- füst.

Ezt az elvet vallva nyitom meg

november hó elején Szt.-László-téren

Holdas templom mellett

RÖFÖS-, DIVAT- és RÖVIDÁRÚ-

ÜZLETET, melyben úgy a nagyvárad, mint a vidéki vevőközönség igényeinek — melyet az itteni piacon eltöltött 12 évi működésem alatt teljesen kiismertem — **csakis jobb minőségű és minden jobb izlésnek megfelelő elsőrendű ARURAKTART rendezek be.** — Szerény kiadásaim folytán azon belyzetben vagyok, hogy áruimat minden versenyt kizáró árban adhatom.

Amint eddig is, ezután még fokozottab buzgalommal fogok arra törekedni, hogy t. vevőim és ismerőseim eddigi bizalmát továbbra is kiérdemeljem és igényeit a lehető leglelkiismeretesebben és legpontosabban kielégítem.

Magamat a t. közönség szives jóindulatába ajánlván és b. látogatását kérve, maradtam

924.

kiváló tisztelettel:

KLEIN MENYHÉRT.

Az árak minden versenyen felül.

Csakis jobb minőségű árak.

Piguelmes készítség.

Szenzációs olcsóság!

Verseny nélkül

ajánlja a **Kovács L. Társa divatárú cég** Nagyvárad, Zöldfa-utca elején a következő cikkek:

1 Berliner schal selymezett 15 kr.	1 Szörme boa (Luezia) 57 kr.
1 mtr. Tennis flanel 12 ¹ / ₂ »	1 mtr. Posztó, koczkás 23 ¹ / ₂ »
1 » Gráczli london 39 »	1 » Angol london 41 »
1 » Himalája szövet 57 »	1 » Harana czibelln 66 »
1 » Bársony parchet 23 »	1 » Atlas parchet 33 »
1 » Mintás bársony 76 »	1 » Gyász kelme 44 »
1 » átka vászon 3-95 »	1 vég Szepességi vászon 4-25 »
1 » Lepedő vászon 4-75 »	1 » Mosó kanavász 3-90 »

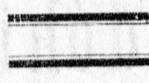
vég czernás kanavász 4-50 kr., továbbá ágyterítők 75 kr., abroszok 55 kr., törülközők 16 kr., paplanok 150 kr., téli kendők 33 kr., berliner kendők 95 kr., láger női- és férfi-ingek 55 kr., gyermek trikók 29 kr., szőnyegek 11 kr., takaró pokrócz 89 kn., milderek 49 kr., ugyszintén más ezer és ezer cikkek hasonló olcsó árban

Kovács L. és Társa cégnél

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

Hatóságilag
 engedélyezett

Végeladás!

Más vállalat miatt helybeli 405
kézmű-, divatáru- és confectiono-
(kész női- és gyermek-felöltők) üzletünket
feloszlattuk s az árukat készpénz fizetés
mellett gyári áron alul kiárusítjuk.

Tisztelettel

WALLERSTEIN FÜLÖP FIAI

Bémer-tér, színházzal szemben.

Berendezés eladó.

Üzlethelyiség kiadó.

Vásznak és fehérneműekben

elsőrendű gyártmányok.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. vevőközönség becses figyelmét felhívni áruházam újonnan berendezett

szőnyeg-osztályára

futó-, ebédlő- salon-szőnyegek a legnagyobb választékban, linoleum-bőrvásznak a legjobb gyártmányokban.

Kézimunka-osztályomat a bel- és külföld összes újdonsá-
gaival szereltem fel, u. m. smyrna
gobelin, posztó, congres, északi, teneriffa stb. kezdett és kész munkákkal.

Női ruha kelmeék és selymekben különleges újdonsá-
gok. Vásznak, fehér-
neműekben csakis elsőrendű gyártmányok, selyem-, szövet- és cloth-alsó-

szoknyák, női férfi és gyermek kalapok nagy választékban.

Rövidárak, szabókellékek, kötött- és szövött-árak nagy raktára.

Női szövet- és flanel-blousok, valamint kész gyermek ruhák feltűnő olcsón
végleg kiárusítatnak.

CZILLÉR IMRE

áruházában OLASZI, FŐ-UTCZA.

Szőrme collierek

és

karmantyúk nagy választékban.

harisnyák.

kötött

és fegyház

és fegyház

börkeztyük

Temesvári

és fegyház

harisnyák.

Folytonos

újdonságok

övek és

fátyolokban.

harisnyák.

harisnyák.

**Csak
Globus**
tisztíto-
kivonattal
tisztítsunk

Hirdetések

jutányos áron fel-
vétetnek

a

„TISZÁNTUL”

kiadóhivatalában.

Hirdetések felvétetnek

a legjutányosabb árban e lap
kiadóhivatalában.

Hajnal Ferencz

fűszer-, festék-, bor-, ásványviz- és
csemege-üzlete

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA

Széchenyi-szállodával szemben.

Előpataki gyógy-és borvíz főraktára.

Van szerencsém t. cz. vevő-
közönséget tisztelettel értesíteni,
hogy egy nagyobb vétel

Batul almát

szereztem be erdélyből, melyet
25, 50, 100 kilogram vételnél 15
forintért árusítom.

Egyben ajánlom minden-
nemű *friss conserv halakat,*
sajtneműeket, valamint *na-*
ponta friss főzésű Prágai
sódart, szalámi, debreczeni
paprikás szalonna, kolozs-
vári császárlus.

Olasz és görcei MARONI.

Becsés megrendelésük esetén
házhoz küldöm.

Tisztelettel

574 **HAJNAL FERENCZ.**

Egy liter MUST 32 krajczár.

Védjegy: „Horgony”.

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

pótleka

egy régiónak bizonyult háziszser, mely már
több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító
szerek bizonyult köszvénynél, csúznál és
meghüléséknél bedöröcsöléskeppen használva.
Figyelmeztetés. Silány hamisítványok
miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak
olyan üveget fogadjunk el, a mely a „Horgony”
védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott
dobozba van csomagolva. Ára üvegekben
80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván
minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár:
Török József gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszerertára
az „Arany oroszlanhoz”, Prágában,
Ellsabethstr. 5 neu. Mindennapi szétküldés.

Uj!!

Legujabb!!

A magy. kir. szab. osztálysorsjáték
legujabb főelárusítója ajánl

legelőször

a legujabb eredeti sorsjegyeket

$\frac{1}{1}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{8}$
12 kor 6 kor. 3 kor. 1.50 kor.

Schwáb Lipót

Budapest,

VI., Gyár-utca 43. szám.

A t. gazdaközönség figyelmébe!

Tisztelettel hozzuk tudomására, hogy hazai

gácsi pokrócz

gyártmányaink egyedüli eladásával Biharmegye számára:

Spitzer Testvérek nagyváradi cég
van megbizva.

Midőn a t. gazdaközönség figyelmét e páratlanul jó tartósságu hazai
pokróczokra felhívjuk, figyelmeztetni bátorkodunk, hogy

valódi gácsi pokrócz

másnál Biharmegyében nem kapható. Szavatosságot tehát csak a nevezett
cégnél vásárolt pokróczokért vállalunk.

Az árak ugyanoly olcsók, mint budapesti fő-
raktárunkban.

Gács, 1904. okt. hó.

Tisztelettel

Gácsi gyapjuszövet és posztógyár

Szőnyegekben csak practicus tartós jó minőségűek.
Lópokróczok darabja 1 forinttól kezdve.

500 forintot

fizetek annak, a ki *Bartilla* vizének használata mellett, üvegje 32 kr. ha ismét fogfájást kap vagy a szája büzlik! Csomagolásért külön 10 kr.) *Bartilla A. örökösei* (E. Winkler) *Wien*, 19. 1. *Sommergasse* 1. Kapható *Nagyváradon Vadász Albert* drogeriájában *Fő-utca*, *Nyíry György*, *Molnár Lajos* urak gyógyszerárában. *Berettyó-Ujfaluban Trajanovits Antal* gyógyszerárában. Kérjünk határozottan mindenütt *Bartilla*-féle fogvizet *Hamisítványok feljelentői jól* díjaztatnak.) Oly helyekre, hol nem kapható *bérmentve* küldök 5 üveget 2 forint 60 kr-ért.

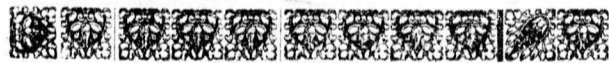

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **RETHY-féle**

pemetefű cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **RETHY-félét** kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

• 1 doboz 60 fillér. •
Csak **RETHY-félét** fogadjunk el!

Világhírű!

a „RECORD“ festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arczképeiről, melyet elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerőlevél a világ minden tájáról.

Első rangu képek árai:

Oriási aquarell és pastellfestésben fénykép után 48—63. cm. nagyságban ára — — — — — 20 korona

Legfinomabb kivitelű **Blom-, Platin- és krétarajz** ára — 5 korona

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu képet készítünk mindenkinek **teljesen ingyen**, ha részünkre 3 rendelést szerez és azokat egyenkint vagy egyszerre beküld

„REKORD“ festészeti műintézet

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 46.

Ö cs. és apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A polgári jótékony célokra szánt

XXXVI-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.435 nyereményt tartalmaz készpénzben 512.980 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedék kezkesedik.

A huzás visszavonhatlanul 1904. évi december hó 15-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vordere Zollamts-strasse 7. sz. a. továbbá a lottógyűjtődékben, dohánytözsdékben, adó-, posta-, távirtda és vasuti hivataloknál, váltóüzletekben stb kaphatók. Játéktervek sorsjegyvők részére ingyen adatk ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztálya.

HOFFER BERTALAN PAPLANGYÁRA.

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca, Adorján ház.

Minthogy más vállalat miatt

paplangyáramat feloszlatom,

a raktáron levő összes **KÉSZ PAPLANOK**, Cachmir kelmék, szines glottok, schiffonok, maradék kelmék stb, minden elfogadható áron elárusittatnak.

Berendezés és gépek olcsón eladó. **HOFFER BERTALAN**

paplangyára

Helyiség átadó.

Szilágyi Dezső-utca, (Adorján ház).

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatlanul

kedvez főáruháznak a szerencse. Rövid idő alatt 1 millió korona nyere-
ményénél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek, köztük

a legnagyobb nyereményeket.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt
A most következő magy. kir. szabadalmazott 15. osztálysorsjátékban újból

10.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény
ut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát
sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben
1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000,
1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à
80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000,
1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000,
8 à 15.000, 36 à 10.000 korona és még sok egyéb;
összesen 55.000 nyeremény és jutalom 14.459.000
korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt — 75 vagy kor. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti
sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.— $\frac{1}{2}$ eredeti sorsjegy frt 3,
vagy kor. 6.—; 1, eredeti sorsjegy frt 6.— vagy kor. 12.

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük
Hivatalos tervzet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

i. é. november hó 13-ig bizalommal hozzánk beküldeni

TÖRÖK A. ÉS T^{SA}

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főáruházi osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46/a. I. fiók: Váci-körut 4/a.

II. fiók: Múzeum-körut 11/a. III. fiók: Erzsébet-körut 54/a.

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankházának Budapest.**

Kérek részemre. I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sors-
jegyet a hivatalos tervzettel együtt küldeni.

Az összeget _____ korona összegben { utánvételezni kérem } A nem tetsző tör-
postautalvánnyal küldöm } lendő
mellékelve bankjegyekben (bélyegegben)

Pontos cím:

Sz. KOCSIS JÁNOS

férfi szabó,

NAGYVÁRAD, Szent László-tér. a „Sas“ kávéház
mellett

Van szerencsém az **uri közönség** figyelmébe ajánlani

férfi szabó-üzletemet,

a hol a legfinomabb hazai, angol és francia szövelekből legújabb
divat szerinti öltönyöket és felső kabátokat a legolcsóbb áráért készítem.

Tisztelettel:

606

SZ. KOCSIS JÁNOS, férfi szabó.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.

Hazai gyártmány!

KLEINOSCHEG SEC

UJDONSÁG!

ELSŐ MINŐSÉGŰ
PEZSGÓ.

KLEINOSCHEG TESTVÉREK

esász. és kir.
udvari szállítók pezsgő
pinczéi

BUDAPEST.

640.

BOROS I. óras és ékszerész

Nagyváradon.

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget
hogy **óra- és ékszerüzletemet Nagyvárad,** Fő-utca, (Nyíri gyógyszerár mellett)
jelentékenyen kibővítettem és a legfinomabb,
legmodernebb árukkal szereltem fel.

Allandó raktáron tartok nagy választék-
ban legfinomabb kivitelű férfi és női arany-
órákat, láncokat, valamint mindennemű
arany és ezüst ékszereket. Az eddigi hiányt
pótolva, üzletemben a legjobb minőségű lát-
szerészeti cikkekkel is berendeztem, melyre
a t. közönség b. figyelmét külön is felhívom.

Kitűnő szerkezetű tula; ezüst és nikel
zsebórák, szabályozott svájci úra órák
nagy raktára.

Jutányos szolid árák.

Javítások pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Az eddigi szives bizalmat megköszönve,
további becses pártfogást kér, tisztelettel:

Boros I.

867.

óras és ékszerész.

Szépírászati tanfolyam.

Van szerencsém a n. é. közönség szi-
ves tudomására hozni, hogy nálam min-
denki, s ha még oly rossz írással bir-
jon is, a

szép- és rondírást

18 éven át szerzett tapasztalaim alapján
kiváló könnyű módszerem által igen
rövid időn belül elsajátíthatja.

**Egyszerű és kettős könyvvitel, vala-
mint magyar-német levelezés
tanítása.**

Elfogadok mindennemű **Calligra-
phiai** munkát, **albumok diszírását,**
**nemességi oklevelek másolását és ke-
reskedelmi könyvek újbóli felfekteté-
sét és óránkénti vezetését is.**

! Mérsékelt árák!

Kiváló tisztelettel

Fehér Béla

okl. szépíró-mester

Nagyvárad, Lovas-utca 8. szám, a Nemzeti-hídfő
újárósi oldalán.